

12.10.2021

BETÆNKNING

om en europæisk strategi for råstoffer af kritisk betydning
(2021/2011(INI))

Udvalget om Industri, Forskning og Energi

Ordfører: Hildegard Bentele

Ordførere for udtalelse: (*):

Sara Matthieu, Udvalget om Miljø, Folkesundhed og Fødevarerikkerhed

Roman Haider, Udvalget om International Handel

(*) Associerede udvalg – forretningsordenens artikel 57

INDHOLD

	Side
FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING	3
UDTALELSE FRA UDVALGET OM MILJØ, FOLKESUNDHED OG FØDEVARESIKKERHED.....	24
UDTALELSE FRA UDVALGET OM INTERNATIONAL HANDEL.....	35
OPLYSNINGER OM VEDTAGELSE I KORRESPONDERENDE UDVALG.....	43
ENDELIG AFSTEMNING VED NAVNEOPRÅB I KORRESPONDERENDE UDVALG .	44

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING

om en europæisk strategi for råstoffer af kritisk betydning (2021/2011(INI))

Europa-Parlamentet,

- der henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), særlig artikel 9, 152, 153, stk. 1 og 2, artikel 173, der vedrører EU's industripolitik og bl.a. henviser til EU-industriens konkurrenceevne, og artikel 208, hvori det fastslås, at EU skal tage hensyn til målene for udviklingssamarbejdet i forbindelse med iværksættelse af politikker, der kan påvirke udviklingslandene,
- der henviser til traktaten om Den Europæiske Union (TEU), særlig artikel 3, stk. 3, der henviser til det indre marked, bæredygtig udvikling og social markedsøkonomi, og artikel 5, stk. 3, der henviser til nærhedsprincippet,
- der henviser til protokol (nr. 2) om anvendelse af nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet, der er knyttet som bilag til TEU og TEUF, der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2020/852 af 18. juni 2020 om fastlæggelse af en ramme til fremme af bæredygtige investeringer¹ (taksonomiforordningen),
- der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1013/2006 af 14. juni 2006 om overførsel af affald² (nedenfor benævnt "affaldsoverførselsforordningen"),
- der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/821 af 17. maj 2017 om fastlæggelse af due diligence-forpligtelser i forsyningskæden for EU-importører af tin, tantal, wolfram og deres malme samt guld, der hidrører fra konfliktramte områder og højrisikoområder³ (forordningen om mineraler fra konfliktramte områder),
- der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/1037 af 8. juni 2016 om beskyttelse mod subsidieret import fra lande, der ikke er medlemmer af Den Europæiske Union⁴ (EU's antisubsidieforordning),
- der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/19/EU af 4. juli 2012 om affald af elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE)⁵,
- der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/98/EF af 19. november 2008 om affald⁶ (affaldsrammedirektivet),

¹ EUT L 198 af 22.6.2020, s. 13.

² EUT L 190 af 12.7.2006, s. 1.

³ EUT L 130 af 19.5.2017, s. 1.

⁴ EUT L 176 af 30.6.2016, s. 55.

⁵ EUT L 197 af 24.7.2012, s. 38.

⁶ EUT L 312 af 22.11.2008, s. 3.

- der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/21/EF af 15. marts 2006 om håndtering af affald fra udvindingsindustrien (mineaffaldsdirektivet)⁷,
- der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010 om industrielle emissioner⁸ (industriemissionsdirektivet),
- der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/52/EU af 16. april 2014 om ændring af direktiv 2011/92/EU om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet⁹ (direktivet om vurdering af virkningerne på miljøet),
- der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle¹⁰ (fugledirektivet),
- der henviser til Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter¹¹ (habitatdirektivet),
- der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/95/EU af 22. oktober 2014 om ændring af Rådets direktiv 2013/34/EU for så vidt angår offentliggørelse af ikkefinansielle oplysninger og oplysninger om mangfoldighed for visse store virksomheder og koncerner¹² (direktivet om ikkefinansiel rapportering),
- der henviser til den aftale, som blev vedtaget på den 21. partskonference under FN's rammekonvention om klimaændringer (COP21) i Paris den 12. december 2015 (Parisaftalen),
- der henviser til FN's 2030-dagsorden for bæredygtig udvikling og til målene for bæredygtig udvikling, herunder mål nr. 12 "Ansvarligt forbrug og produktion" og mål nr. 15 "Livet på land",
- der henviser til den europæiske søjle for sociale rettigheder,
- der henviser til FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder,
- der henviser til OECD's vejledning om due diligence for ansvarlig forretningsadfærd,
- der henviser til FN's miljøprogram, nemlig 2009-retningslinjerne for virksomheders vurdering af produkters livscyklus,
- der henviser til Det Internationale Energiagentur (IEA) særrapport fra maj 2021 med titlen "The Role of Critical Minerals in Clean Energy Transitions",
- der henviser til IEA's særberetning fra maj 2021 med titlen "Net zero in 2050: A Roadmap for the Global Energy Sector",
- der henviser til Det Europæiske Miljøagenturs briefing af 13. januar 2021 med titlen

⁷ EUT L 102 af 11.4.2006, s. 15.

⁸ EUT L 334 af 17.12.2010, s. 17.

⁹ EUT L 124 af 25.4.2014, s. 1.

¹⁰ EUT L 20 af 26.1.2010, s. 7.

¹¹ EFT L 206 af 22.7.1992, s. 7.

¹² EUT L 330 af 15.11.2014, s. 1.

"Growth without economic growth",

- der henviser til Det Europæiske Miljøagenturs rapport af 30. august 2021 med titlen "Improving the climate impact of raw sourcing",
- der henviser til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg af 25. marts 2021 med titlen "Modstandsdygtighed i forhold til råstoffer af kritisk betydning: En kurs mod større sikkerhed og bæredygtighed",
- der henviser til Kommissionens endelige rapport fra september 2020 med titlen "Study on the EU's list of Critical Raw Materials (2020)" og de ledsagende faktablade om råstoffer af kritisk betydning,
- der henviser til Kommissionens fremadskuende studie fra 2020 med titlen "Critical Raw Materials for Strategic Technologies and Sectors in the EU – A Foresight Study",
- der henviser til Kommissionens rapport af 5. november 2018 med titlen "Report on Critical raw materials and the circular economy",
- der henviser til sin beslutning af 10. marts 2021 med henstillinger til Kommissionen om virksomheders due diligence og virksomhedsansvar¹³,
- der henviser til sin beslutning af 16. december 2020 om en ny strategi for europæiske SMV'er¹⁴,
- der henviser til sin beslutning af 25. november 2020 om en ny industristrategi for Europa¹⁵,
- der henviser til sin beslutning af 10. februar 2021 om den nye handlingsplan for den cirkulære økonomi¹⁶,
- der henviser til sin beslutning af 17. april 2020 om en EU-koordineret indsats til bekæmpelse af covid-19-pandemien og dens konsekvenser¹⁷,
- der henviser til sin beslutning af 15. januar 2020 om den europæiske grønne pagt¹⁸,
- der henviser til sin beslutning af 25. marts 2021 om en ny EU-Afrika-strategi – et partnerskab for bæredygtig og inklusiv udvikling¹⁹,
- der henviser til sin beslutning af 27. april 2017 om gennemførelse af direktivet om mineaffald²⁰:
- der henviser til Kommissionens forslag af 10. december 2020 til Europa-Parlamentets

¹³ Vedtagne tekster, P9_TA(2021)0073.

¹⁴ Vedtagne tekster, P9_TA(2020)0359.

¹⁵ Vedtagne tekster, P9_TA(2020)0321.

¹⁶ Vedtagne tekster, P9_TA(2021)0040.

¹⁷ Vedtagne tekster, P9_TA(2020)0054.

¹⁸ Vedtagne tekster, P9_TA(2020)0005.

¹⁹ Vedtagne tekster, P9_TA(2021)0108.

²⁰ EUT C 298 af 23.8.2018, s. 132.

- og Rådets forordning om batterier og udtjente batterier, om ophævelse af direktiv 2006/66/EF og om ændring af forordning (EU) 2019/1020 (COM(2020)0798),
- der henviser til Kommissionens meddelelse af 3. september 2020 med titlen "Modstandsdygtighed i forhold til råstoffer af kritisk betydning: en kurs mod større sikkerhed og bæredygtighed" COM(2020)0474),
 - der henviser til Kommissionens meddelelse af 5. maj 2021 med titlen "Ajourføring af den nye industristrategi fra 2020 – opbygning af et stærkere indre marked til fremme af Europas genopretning" (COM(2021)0350),
 - der henviser til Kommissionens meddelelse af 19. oktober 2020 med titlen "Kommissionens arbejdsprogram for 2021 – En Union med ny vitalitet i en skrøbelig verden" (COM(2020)0690),
 - der henviser til Kommissionens meddelelse af 27. maj 2020 med titlen "Et vigtigt øjeblik for Europa: Genopretning og forberedelser til den næste generation" (COM(2020)0456),
 - der henviser til Kommissionens meddelelse af 11. marts 2020 med titlen "En ny handlingsplan for den cirkulære økonomi: For et renere og mere konkurrencedygtigt Europa" (COM(2020)0098) og Kommissionens arbejdsdokument af 11. marts 2020 med titlen: "Leading the way to a global circular economy: state of play and outlook" (SWD(2020)0100),
 - der henviser til Kommissionens meddelelse af 2. december 2015 med titlen "Kredsløbet lukkes – en EU-handlingsplan for den cirkulære økonomi" (COM(2015)0614),
 - der henviser til Kommissionens meddelelse af 10. marts 2020 med titlen "En SMV-strategi for et bæredygtigt og digitalt Europa" (COM(2020)0103),
 - der henviser til Kommissionens meddelelse af 18. februar 2021 med titlen "Gennemgang af handelspolitikken – en åben, bæredygtig og determineret handelspolitik" COM(2021)0066),
 - der henviser til OECD's publikation af 12. februar 2019 med titlen "Global material Resources Outlook to 2060: Economic Drivers and Environmental Consequences",
 - der henviser til Verdensbankens publikation fra 2020 med titlen "Minerals for Climate Action: The Mineral Intensity of the Clean Energy Transition",
 - der henviser til Rådets konklusioner af 17. december 2020 om en cirkulær og grøn genopretning,
 - der henviser til Rådets konklusioner af 16. november 2020 med titlen "En genopretning, der fremmer omstillingen til en mere dynamisk, modstandsdygtig og konkurrencedygtig europæisk industri",
 - der henviser til Rådets konklusioner af 28. november 2019 om "Cirkulær økonomi i byggesektoren",

- der henviser til Rådets konklusioner af 4. oktober 2019 med titlen "Mere cirkularitet — omstilling til et bæredygtigt samfund",
 - der henviser til forretningsordenens artikel 54,
 - der henviser til udtalelser fra Udvalget om Miljø, Folkesundhed og Fødevarer og Udvalget om International Handel,
 - der henviser til betænkning fra Udvalget om Industri, Forskning og Energi (A9-0280/2021),
- A. der henviser til, at råstoffer af kritisk betydning er kilder til industriel værdiskabelse og derfor har en væsentlig indvirkning på downstream-sektorerne; der henviser til den strategiske vigtighed af, at EU reducerer sin afhængighed, beskytter sine strømme samt værdi- og forsyningskæder og støtter, fremmer og digitaliserer økosystemerne, eftersom dette er den nye kernekapacitet i den internationale (industrielle) konkurrence; der henviser til, at en omfattende strategi for råstoffer af kritisk betydning bør omfatte høje miljømæssige og samfundsmæssige standarder;
- B. der henviser til, at den voksende befolkning og overgangen til digitale, yderst energieffektive og klimaneutrale økonomier i alle scenarier fører til en betydelig større efterspørgsel efter råstoffer af kritisk betydning²¹;
- C. der henviser til, at teknologier, som kræver råstoffer af kritisk betydning, vil være afgørende for at sikre, at EU og verden som helhed kan nå deres mål i henhold til Parisaftalen;
- D. der henviser til, at en omfattende EU-strategi for råstoffer af kritisk betydning bør være baseret på høje miljømæssige, sociale og menneskerettighedsmæssige standarder, også under hensyntagen til den naturlige knaphed på mineraler;
- E. der henviser til, at EU i øjeblikket kun leverer 1 % af råstofferne til vindenergi, mindre end 1 % af lithiumbatterierne, mindre end 1 % af brændselscellerne, kun 2 % af de råstoffer, der er relevante for robotteknologi, og kun 1 % af de siliciumbaserede solcelleanlæg²²;
- F. der henviser til, at Kommissionen i sin meddelelse om ajourføring af den nye industristrategi for Europa identificerer 137 produkter og råstoffer (svarende til 6 % af den samlede værdi af de varer, der importeres i EU), der bruges i følsomme økosystemer, som EU er stærkt afhængigt af – hovedsagelig i de energiintensive industrier og økosystemer på sundhedsområdet – samt andre produkter, der er relevante for den grønne og digitale omstilling; der henviser til, at 52 % af disse produkter importeres fra Folkerepublikken Kina;
- G. der henviser til, at covid-19 har indvirket negativt på de globale forsyningskæder og har ført til mangel på råstoffer af kritisk betydning i Europa;

²¹ Verdensbanken, Minerals for Climate Action: The Mineral Intensity of the Clean Energy Transition; Kommissionens "foresight study". OECD, Global Material Resources Outlook to 2060: Economic Drivers and Environmental Consequences.

²² Kommissionens "foresight study".

- H. der henviser til, at en af de store udfordringer i forbindelse med råstoffer af kritisk betydning i Europa er genanvendelse; der henviser til, at sektoren for genanvendelse af råstoffer af kritisk betydning har et betydeligt jobskabningspotentiale; der henviser til, at det anslås, at alene sektoren for genanvendelse af traktionsbatterier vil skabe ca. 10 500 arbejdspladser i EU inden 2035;
- I. der henviser til, at genanvendelse, substitution og ændrede adfærds- og forbrugsmønstre har potentiale til at dæmpe efterspørgslen efter kritiske råvarer;
- J. der henviser til, at FN-Universitetet i 2016 vurderede den samlede værdi af sekundære råstoffer i WEEE (affald af elektrisk og elektronisk udstyr) til ca. 55 mia. EUR²³; der henviser til, at i henhold til samme undersøgelse er op til 90 % af verdens e-affald blevet handlet ulovligt eller deponeret;
- K. der henviser til, at der – også med hensyn til de planlagte nye due diligence-forpligtelser – er et indlysende behov for ny bæredygtig sourcing, og at potentialet for en sourcing af råvarer, der lever op til høje bæredygtighedsstandarder, i EU og dets nabolande bør udnyttes, samtidig med at der fuldt ud tages hensyn til mulighederne for en cirkulær økonomi såsom genanvendelse, produktdesign, erstatning og reduceret brug af materialer;
- L. der henviser til, at EØSU i sin udtalelse af 25. marts 2021 understreger, at "det er vigtigt med en bredere definition og opfattelse af råstoffer af kritisk betydning", og at "traditionelt er råstoffer af kritisk betydning blevet forstået som materialer, der hovedsagelig kommer fra minesektoren", men at "dette er for snævert og hæmmer den grønne energis vækst"; der endvidere henviser til, at EØSU mener, at træbaserede materialer i dag kan "anvendes effektivt langt flere steder end tidligere", at "fra tekstiler til nye lettere og mere miljøvenlige batteriteknologier er dette et område, som er i rivende udvikling", og at "bioøkonomien rummer enestående muligheder for at øge modstandsdygtigheden i EU's økonomi og den geopolitiske stabilitet på vores kontinent", idet anvendelsen af vedvarende materialer samtidig bidrager til "at modvirke klimaændringerne, da emissionerne fra fossile brændstoffer bliver i jorden, og der dermed skabes grøn modstandsdygtighed over for fossile sektorer";
- M. der henviser til, at der, som det påpeges i udtalelsen, er "ekstremt få eksempler på eksport af råstoffer fra udviklingslande, som har sat gang i en bæredygtig økonomisk og social udvikling, der er kommet store dele af befolkningen til gode", og at der i stedet ofte er "tale om social udnyttelse og miljøforurening, som i reglen kun er til gevinst for nogle få på vindingsiden";
- N. der henviser til, at forsyningen med mange råstoffer af kritisk betydning er stærkt koncentreret uden for EU, eftersom Kina leverer 98 % af EU's forsyninger af sjældne jordarter (REE), Tyrkiet leverer 98 % af EU's forsyninger af borat, og Sydafrika leverer 71 % af EU's platin, 80 % af dets rhodium og 93 % af dets ruthenium²⁴;

²³ Baldé, C.P., Forti V., Gray, V., Kuehr, R., Stegmann, P. *The Global E-waste Monitor – 2017*, United Nations University, International Telecommunication Union & International Solid Waste Association, Bonn/Geneva/Wien, 2017.

²⁴ Kommissionens meddelelse med titlen "Modstandsdygtighed i forhold til råstoffer af kritisk betydning: en kurs

- O. der henviser til, at fremtidige scenarier viser, at til energilagring og batterier til elektriske køretøjer vil EU få behov for op til 18 gange mere lithium og fem gange mere kobolt i 2030 og næsten 60 gange mere lithium og 15 gange mere kobolt i 2050 sammenlignet med den nuværende forsyning til hele EU's økonomi²⁵;
- P. der henviser til, at fire bæredygtige lithiumminedriftsprojekter til et samlet beløb af 2 mia. EUR er i gang i EU og skulle være i drift mellem 2022 og 2024; der henviser til, at de forventes at dække op til 80 % af EU's lithiumbehov i batterisektoren senest i 2025 og dermed bidrage direkte til vores strategiske autonomi;
- Q. der henviser til, at manglen på kritiske råvarer fører til stigende industri- og sikkerhedsproblemer, navnlig på grund af den forventede eksponentielle stigning i produktionen, navnlig produktionen af batterier, som er afgørende for overgangen til produktion af energi fra vedvarende energikilder;
- R. der henviser til, at EU bør forbedre sin strategiske selvstændighed på centrale områder såsom forsyningen med råstoffer af kritisk betydning, hvilket også er vigtigt for at øge dets kapacitet på forsvars- og rumområdet;
- S. der henviser til, at i betragtning af at EU fortsat vil være afhængig af de internationale forsyningskæder for at få dækket sine behov for råstoffer af kritisk betydning, vil foranstaltninger for at gøre de globale handelsmarkeder mere gennemsigtige, effektive og forudsigelige også spille en vigtig rolle;
- T. der henviser til, at råstofsektoren tegner sig for omkring 350 000 arbejdspladser i EU og mere end 30 mio. arbejdspladser i downstream-fremstillingsindustrier, der er afhængige af den²⁶; der henviser til, at overgangen til en mere cirkulær økonomi kan medføre en nettostigning på 700 000 arbejdspladser i EU inden 2030²⁷;
- U. der henviser til, at mineaktiviteter potentielt udsætter arbejdstagere for skadelige og farlige forhold; der henviser til, at der rundt om på kloden og i de forskellige miner er store forskelle i arbejdstagernes rettigheder og i beskyttelsen af arbejdstagerne;
- V. der henviser til, at råstoffer af kritisk betydning ikke optræder separat, men er blandet i malmen med grundmetaller, og at forarbejdningen af dem kræver en betydelig mængde energi; der henviser til, at produktionens konkurrenceevne og rentabilitet derfor afhænger af, at der er adgang til stabil og økonomisk overkommelig energi, samt at der fastlægges og udvikles relevante metoder, procedurer og teknologier;
- W. der henviser til, at Det Europæiske Miljøagentur i sin rapport med titlen "Growth without economic growth" anfører, at økonomisk vækst er tæt forbundet med øget produktion, forbrug og brug af ressourcer med negative indvirkninger på naturen, klimaet og menneskers sundhed, og at den nuværende forskning tyder på, at det er usandsynligt, at den økonomiske vækst kan adskilles fuldstændigt fra de

mod større sikkerhed og bæredygtighed".

²⁵ Kommissionens meddelelse med titlen "Modstandsdygtighed i forhold til råstoffer af kritisk betydning: En kurs mod større sikkerhed og bæredygtighed".

²⁶ EØSU's udtalelse af 25. marts 2021.

²⁷ Kommissionens meddelelse fra 2020 med titlen: "Modstandsdygtighed i forhold til råstoffer af kritisk betydning: En kurs mod større sikkerhed og bæredygtighed".

miljøpåvirkninger, den forårsager;

Udfordringer og muligheder

1. anser en integreret tilgang gennem hele værdikæden lige fra affaldsindsamling og produktdesign med henblik på materialegevinding for at være en væsentlig strategi med hensyn til at øge forsyningen af råstoffer af kritisk betydning; bemærker dog, at affaldsindsamling og produktdesign har et lavt teknologisk modenhedsniveau; understreger, at det ikke vil være tilstrækkeligt blot at fokusere på genanvendelse for at imødekomme den stigende efterspørgsel efter råstoffer af kritisk betydning; bemærker, at selv om erstatning af råstoffer af kritisk betydning medfører begrænset produkteffektivitet, er dette selvsagt et mål for de berørte industrier og forskningsprojekter på grund af høje priser og afhængighed og kan være en hjælp til at klare udfordringerne med at sikre tilstrækkelig forsyning af kritiske råvarer; understreger nødvendigheden af en fortsat indsats og støtte til forskning og innovation, når det gælder genanvendelse og substitution af råstoffer af kritisk betydning og produktdesign;
2. understreger, at forsyningen med råstoffer af kritisk betydning er knyttet til geografisk placering, som hidtil i høj grad har afhængt af tilgængeligheden af fossil energi, også er forbundet med en risiko for indirekte og direkte kulstoflækage og eksponering for illoyal konkurrence; bemærker, at forsyning med råstoffer af kritisk betydning ofte er forbundet med potentielt betydelige miljøvirkninger såsom tab af biodiversitet eller forurening af luft, jord og vand og potentielle konflikter med lokalsamfund; understreger behovet for en overgang til vedvarende energi i mine- og raffineringsektorerne; bemærker derfor, at der er behov for en aktiv industripolitik til støtte for sektoren i dens omstilling med adgang til prisoverkommelige rene energikilder; bemærker endvidere, at der er gunstige forhold for lavemissions- og bæredygtig minedrift i EU og opfordrer til en yderligere undersøgelse af sourcingmulighederne i medlemsstater, der er rige på råstoffer af kritisk betydning;
3. advarer om, at EU i forbindelse med omstillingen til klimaneutralitet ikke bør erstatte sin afhængighed af fossile brændstoffer med afhængighed af råstoffer af kritisk betydning; understreger, at omstillingen burde mindske EU's afhængighed af importerede råstoffer af kritisk betydning; understreger endvidere den rolle, som innovation, nye teknologier, minimering af ressourceforbrug og vedligeholdelse og genbrug af værdifulde råstoffer i EU kan spille med hensyn til at mindske afhængigheden af råstoffer af kritisk betydning;
4. bemærker, at udvikling og fremtidig ibrugtagning af teknologier i stor målestok, herunder nye digitale applikationer, produktion af vedvarende energi samt batterier til elektriske køretøjer og lette transportmidler, vil fremme efterspørgslen efter visse råstoffer af kritisk betydning og andre råstoffer; opfordrer til, at der tages hensyn til, at landenes stigende klimaambitioner og digitale ambitioner øger konkurrencen på de globale markeder og lægger yderligere pres på forsyningssikkerheden i Europa;
5. opfordrer Kommissionen til nøje at gennemgå metodologien for kritikalitetsvurdering inden 2023 forud for offentliggørelsen af den næste liste over råstoffer af kritisk betydning med henblik på at vurdere, om listen skal udvides under hensyntagen til

udviklingen i den internationale situation med hensyn til råstoffer af kritisk betydning, scenarier for fremtidig efterspørgsel efter kritiske og andre råstoffer og sociale og miljømæssige kriterier baseret på FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder og målene for bæredygtig udvikling for at få et bredere billede af udvindingsforholdene i hele verden; opfordrer endvidere Kommissionen til i sin analyse af forsyningsrisici at tage behørigt hensyn til alle miljømæssige eksternaliteter i forbindelse med udvinding og forarbejdning; opfordrer også til en omfattende debat, hvor alle interessenter inddrages;

6. opfordrer Kommissionen til at revidere metodologien for kritikalitetsvurdering inden 2023, forud for offentliggørelsen af den næste liste over råstoffer af kritisk betydning;
7. opfordrer Kommissionen til ikke blot at være opmærksom på råstoffer af kritisk betydning, men også på den potentielle kritikalitet af andre råstoffer, der er nødvendige for stærke forsyningskæder, fastholdelse af produktionen og den dobbelte omstilling, samt hvorvidt de er til rådighed fra EU-kilder, idet der også tages hensyn til knapheden på mineraler; understreger, at foruden særlige mineraler er "almindeligt producerede" mineraler såsom kobber, helium og nikkel også ved at blive kritiske, da efterspørgslen efter dem stiger i et kulstofneutralt samfund;
8. anmoder Kommissionen om at anlægge en holistisk tilgang i forbindelse med vurderingen af implikationerne af en række lavemissionsteknologier og digitale teknologier, der konkurrerer om de samme råstoffer af kritisk betydning, og om også at undersøge kritiske forsyningskæder i relation til behovene i de enkelte sektorer; understreger betydningen af at sikre, at princippet om energieffektivitet først, nul emissioner og ressourceeffektive løsninger er fremherskende;
9. anmoder Kommissionen om at sikre, at de nationale resiliens- og genopretningsplaner under "NextGenerationEU" tager højde for de udfordringer, der er forbundet med en økonomisk, miljømæssig og socialt bæredygtig forsyning af råstoffer af kritisk betydning; opfordrer medlemsstaterne til at investere mere i genanvendelse af råstoffer af kritisk betydning og til at medtage krav vedrørende råstoffer af kritisk betydning, forsyningskilder og omkostninger i deres strategiske genopretningsplaner;
10. opfordrer til, at der investeres i uddannelse og omskoling af arbejdstagere, herunder via mekanismen for retfærdig omstilling, da færdigheder inden for minedrift kan overføres til udnyttelse, forarbejdning og genanvendelse af metal og mineraler, helst i de samme regioner; opfordrer Kommissionen til at sikre, at den pågældende finansiering også er rettet mod de sociale, beskæftigelsesmæssige og miljømæssige virkninger af omstillingen i tidligere mineområder;
11. opfordrer medlemsstaterne til snarest muligt at oprette et "vigtigt projekt af fælleseuropæisk interesse" vedrørende råstoffer af kritisk betydning, hvori der indgår en strategisk og bæredygtig planlægning med henblik på vores behov i forbindelse med den dobbelte omstilling, herunder krav, forsyningskilder og (sociale, miljømæssige og økonomiske) omkostninger; understreger, at det vigtige projekt af fælleseuropæisk interesse bør dække alle relevante emner med henblik på at mindske kritikaliteten og afhængigheden, såsom genanvendelse, genbrug, substitution, reduktion af materialeanvendelse og minedrift; understreger, at disse projekter bør frigøre det

uudnyttede potentiale i EU-lande, der er rige på råstoffer af kritisk betydning, og som har store uudnyttede kilder;

12. opfordrer Kommissionen til at fremme forskning og udvikling samt færdigheder og kompetencer i forbindelse med kritiske råvarer for små og mellemstore virksomheder (SMV'er) som en vækststrategi for EU's højteknologiske teknologier såsom lithium-ion batterier, brændstofceller, vindenergi, elektriske traktionsmotorer, solcelleteknologi, robotteknologi, droner, tredimensionelle print og en lang række digitale teknologier og medicinske apparater;
13. opfordrer Kommissionen til at gennemføre en omfattende, videnskabelig og evidensbaseret konsekvensanalyse for at fastlægge de minimumsmængder af kritiske råvarer af strategisk betydning, der er nødvendige for den dobbelte omstilling;
14. bemærker, at EU's pålidelige og fuldt funktionsdygtige værdikæder, herunder prospektering og genanvendelse, spiller en nøglerolle og er en forudsætning for at nå målene i den grønne pagt, EU's industristrategi, den dobbelte omstilling og for at sikre EU's fremtidige industrielle konkurrenceevne og innovationskapacitet;
15. mener, at finansieringsmuligheder for bæredygtig produktion, forarbejdning eller genanvendelse af alle råstoffer af kritisk betydning, der er opført i Kommissionens meddelelse om råstoffer af kritisk betydning, er uundværlige;
16. opfordrer Kommissionen til at foreslå videnskabeligt baserede bæredygtighedskriterier for definitionen af, hvad der udgør en bæredygtig investering i minesektoren i henhold til klassificeringsforordningen; understreger behovet for at sætte EU's mineindustri i stand til at bidrage til den dobbelte grønne og digitale omstilling;
17. opfordrer til EU-støtte og -finansiering til den teknologiske udvikling af råstoffer af kritisk betydning for at forbedre effektivitets-, substitutions- og genanvendelsesprocesser samt lukkede materialekredsløb; understreger navnlig behovet for specifikke finansielle instrumenter og målrettede midler til forskning og innovation (FoI) til genanvendelsesprocesser og glæder sig over forslaget om i 2021 at fremme forskning og innovation vedrørende råstoffer af kritisk betydning inden for affaldsbehandling, avancerede materialer og substitution under Horisont Europa, Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og nationale FoI-programmer; understreger endvidere vigtigheden af FoI med hensyn til at øge gennemførligheden af raffineringprocesserne, navnlig i forbindelse med slaggebjergene med affald fra minedrift og i mindre miner; opfordrer Kommissionen til at indføre støtteordninger, som er rettet mod innovation inden for nye minedriftsteknikker og nye minedriftsprojekter i lille målestok; opfordrer til udvikling af nye og innovative teknologier på området for bæredygtig udvinding af råstoffer af kritisk betydning i EU;
18. opfordrer Kommissionen, Den Europæiske Investeringsbank og de øvrige EU-institutioner til i samarbejde med internationale partnere at yde teknisk og strategisk finansiel støtte til langsigtede strategiske investeringsprojekter vedrørende råstoffer af kritisk betydning, herunder til at finde nye redskaber til risikodeling i minesektoren, og til at fremme og støtte investeringer i forskning i bæredygtig forsyning med og forarbejdning af råstoffer af kritisk betydning og på raffineringssteder for at bringe dem i overensstemmelse med EU's regler og høje sociale og miljømæssige standarder og

dermed sikre lige vilkår;

Strategisk autonomi og modstandsdygtighed

19. glæder sig over oprettelsen af den europæiske råstofalliance (European Raw Materials Alliance – ERMA) og – i lyset af den geopolitiske situation på verdensplan og de potentielle handelsspændinger med rige ikke-EU-producerende lande – dens nuværende fokus på de mest kritiske af de råstoffer af kritisk betydning, nemlig sjældne jordartsmetaller og magneter, og på kvantitative mål for forsyning fra såvel EU-kilder som eksterne kilder med henblik på at støtte langsigtede forsyningsforbindelser for en lang række små og store producenter i EU og mindske den nuværende afhængighed af nogle få tredjelande; understreger den europæiske råstofalliance ERMA's rolle som "investeringspipeline" og tilskynder ERMA til at foretage yderligere forundersøgelser for at frigive offentlige og private investeringer til projekter vedrørende råstoffer af kritisk betydning, for hvilke der er foretaget en miljørisikovurdering;
20. mener, at det er vigtigt at udvikle den europæiske råstofalliance yderligere, primært for så vidt angår de materialer, som har størst betydning for den dobbelte omstilling såsom råstoffer af kritisk betydning, der er nødvendige i forbindelse med energilagring og omdannelse;
21. glæder sig over Kommissionens intention om via det kommende Observatorium for Kritiske Teknologier at lancere et overvågningssystem for aktuelle afhængigheder og risici ved fremtidige teknologiske afhængigheder og opfordrer til tæt samarbejde mellem observatoriet og dem, der arbejder med at overvåge efterspørgslen efter råstoffer af kritisk betydning;
22. beklager, at etableringen af strategisk oplagring endnu ikke er en del af handlingsplanen, og opfordrer Kommissionen til også at fokusere på at sikre forsyningerne af råstoffer af kritisk betydning i EU ved at tilskynde medlemsstaterne til at foretage strategisk oplagring som led i en koordineret tilgang, hvor det ved analyse konstateres, at det er hensigtsmæssigt; mener, at strategisk oplagring i kombination med andre strategiske foranstaltninger bidrager til at mindske afhængigheden af råstoffer af kritisk betydning; understreger, at øget tilgængelighed bør gå hånd i hånd med et fald i efterspørgslen, hvilket kan opnås ved at betragte hele værdikæden, herunder udformning, drift og udtjente produkter;
23. mener, at kendskabet til potentielle mangelproblematikker vedrørende råstoffer af kritisk betydning er for ringe og bør forbedres; opfordrer Kommissionen til at udvide den europæiske råstofalliance med henblik på at øge samarbejdet mellem industrielle aktører i hele værdikæden, medlemsstater, regioner og lande uden for EU, fagforeninger, civilsamfundet, forsknings- og teknologiorganisationer, investorer og ikke-statslige organisationer inden for de sektorer i EU's økonomi, der er hårdest ramt af flaskehalse i udbuddet af råstoffer af kritisk betydning, enten gennem de rammer, den europæiske råstofalliance giver, eller ved at danne sektorspecifikke branche- og interessentalliancer; understreger beskæftigelsespotentialet i projekter inden for EU og opfordrer derfor til at fremme en omfattende social dialog; understreger i denne henseende den påtrængende nødvendighed af tættere partnerskaber mellem aktører inden for råstoffer af kritisk betydning, især i mineregioner, og downstream-brugere,

navnlig andre industrialalliancer, og en fælles bevidsthed om og en forpligtelse til at sikre, at værdikæderne er bæredygtige og cirkulære;

24. mener, at mere koordinering og en fælles indsats er nødvendig for at udvikle modstandsdygtige forsyningskæder, som kan opfylde efterspørgslen efter nuværende og fremtidige råstoffer af kritisk betydning til EU's industrielle behov for at undgå forstyrrelser i forsyningskæderne, mindske afhængigheden samt opretholde høje sociale og miljømæssige standarder; opfordrer Kommissionen til at sikre, at vurderingen af import og eksport samt det globale udbud af og efterspørgslen efter kritiske råvarer i EU, koordineringen af lagringen og overvågningen af forsyningen med kritiske råvarer gennemføres på en sammenhængende og konsekvent måde, f.eks. ved at oprette en taskforce for råstoffer af kritisk betydning;
25. anmoder Kommissionen om at diversificere forsyningskæderne for både primære og sekundære kilder og opfordrer til bedre gennemsigtighed, hvad angår oplysninger om forsyningskæder;
26. bemærker, at de voksende spændinger mellem stormagterne har afsløret strategiske sårbarheder for EU, navnlig med hensyn til at sikre centrale ressourcer, herunder råstoffer af kritisk betydning og forarbejdet materiale; bemærker endvidere, at overvågning af råvareafhængighed og sikring af adgang til råstoffer af kritisk betydning kan sikre større modstandsdygtighed i bæredygtige forsyningskæder; bemærker, at der i omstillingen til en cirkulær økonomi bør være særlig fokus på vigtige forsyningskæder, hvor EU's afhængighed af råstoffer af kritisk betydning er særligt stor;
27. gentager det potentiale i den cirkulære økonomi, der ligger i optimeret anvendelse af produkter og tjenesteydelser; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at støtte nye bæredygtige og cirkulære forretningsmodeller i det nye initiativ for bæredygtige produkter, herunder produkter som en tjenesteydelse, forudsat at de sparer ressourcer, mindsker de miljømæssige virkninger og sikrer forbrugerbeskyttelse; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at fremme disse tilgange ved at indføre gunstige reguleringsmæssige rammer;
28. anser det for vigtigt at støtte en tilgang med cirkulær økonomi i hele værdikæden, lige fra udformning til materialenyttiggørelse, for de centrale teknologier i energiomstillingen, den digitale omstilling og mobilitetsomstillingen såsom vindmølleparker, solkraftværker, batterifremstilling, elektrisk mobilitet og intelligente net; opfordrer Kommissionen til at gøre omstillingen til en cirkulær økonomi til en prioritet ved at mindske EU's importafhængighed, forbedre ressourceeffektiviteten, optimere ressourceforbruget og bevare og genbruge værdifulde råstoffer i EU; minder om sit krav i sin beslutning om den nye handlingsplan for den cirkulære økonomi om på grundlag af en omfattende konsekvensanalyse at overveje at foreslå en klar og letforståelig harmoniseret mærkning af holdbarhed, som kunne have form af et indeks, og reparationsmuligheder, som kunne have form af et ensartet pointsystem for reparerbarhed;
29. opfordrer Kommissionen til at styrke samarbejdet med lande uden for EU om bæredygtig tilvejebringelse af råstoffer af kritisk betydning, navnlig ligesindede partnere, samt i sit engagement i Verdenshandelsorganisationen (WTO);

Lukning af materialekredsløb

30. understreger behovet for at opbygge velfungerende markeder for sekundære råstoffer af kritisk betydning for at sikre konstante strømme af sekundære råstoffer af kritisk betydning, styrke EU's industrielle økosystemer og bevare arbejdspladser i fremstillingsindustrien; opfordrer i denne henseende Kommissionen til at undersøge balancen mellem import og eksport af sekundære råstoffer af kritisk betydning i EU og til hurtigt at oprette et markedsobservatorium for sekundære materialer, herunder råstoffer af kritisk betydning; understreger, at behandling af råstoffer af kritisk betydning i tredjelande skal overholde EU's standarder; påpeger, at der ikke findes nogen one-size-fits-all-tilgang; understreger, at opnåelsen af rene og sikre materialekredsløb er en forudsætning for skabelsen af et troværdigt marked for sekundære råstoffer i EU;
31. påskønner forslaget om at kortlægge den potentielle forsyning med sekundære råstoffer af kritisk betydning fra EU-lagre og-affald samt forarbejdningen af biprodukter; opfordrer Kommissionen til at gøre denne kortlægning til en prioritet og gennemføre den tidligere end planlagt; opfordrer Kommissionen til desuden at udvide denne kortlægning til aktuelt tilgængelige teknologier, der anvendes til at mindske efterspørgslen efter råstoffer af kritisk betydning og øge genanvendelsen af råstoffer af kritisk betydning i forsyningskæden; understreger behovet for at fremme og indføre samarbejdsinstrumenter for markedet for råstoffer af kritisk betydning, såsom den europæiske platform for råvarer, som også bør omfatte cirkulerende produktstrømme og deres tendenser med henblik på at evaluere, hvilke sekundære materialer der kan genanvendes;
32. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at udnytte potentialet i projekter vedrørende sekundær forarbejdning via specifikke initiativer, herunder hurtige licensordninger, og til at skabe incitamenter til genindvinding af råstoffer af kritisk betydning med henblik på at sikre pålidelig, sikker og bæredygtig adgang hertil;
33. bemærker vigtigheden af genanvendelse af affald i lyset af den betydelige forekomst af råstoffer af kritisk betydning i elektrisk og elektronisk udstyr; bemærker, at stigningen i genanvendte mængder måske ikke er tilstrækkelig til at reducere minedrift på lang sigt; bemærker endvidere, at der ved at bevæge sig i retning af en mere cirkulær økonomi kan skabes 700 000 arbejdspladser²⁸, navnlig yderligere job i genbrugsanlæg og reparationstjenester; bemærker, at demontering og genanvendelse er en vigtig mulighed for at bringe industriarbejdspladser tilbage til EU; fremhæver endvidere, at udviklingen af genanvendelse kan anvendes til at reagere på fremtidige behov for råstoffer;
34. bemærker, at andelen af indsamlede genanvendelige lithium-ion-traktionsbatterier forventes at stige markant inden midten af 2030'erne og derved skabe en væsentlig sekundær forsyningskilde;
35. bemærker, at det, for at industrielle processer for genanvendelse af råstoffer af kritisk betydning kan blive vellykkede, stadig kræver massive private og offentlige investeringer i sorterings-, præforarbejdnings- og genanvendelsesinfrastrukturen, i

²⁸ Kommissionens meddelelse med titlen "Modstandsdygtighed i forhold til råstoffer af kritisk betydning: en kurs mod større sikkerhed og bæredygtighed".

innovation og opskalering af teknologier og i færdigheder, som vil give jobmuligheder, som anslås til at ville stige kraftigt over de kommende årtier; opfordrer Kommissionen til at skabe incitamentter til genanvendelsen og genvindingen af råstoffer af kritisk betydning fra minedrift, forarbejdning og kommercielle affaldsstrømme for at sikre pålidelig, sikker og bæredygtig adgang hertil;

36. opfordrer Kommissionen til at foreslå minimumsmål for genanvendt indhold af råstoffer af kritisk betydning og specifikke mål for genanvendelse af råstoffer af kritisk betydning ledsaget af en solid overvågningsramme, der bygger på forslaget til forordning om batterier og udtjente batterier og er baseret på en omfattende, videnskabelig og evidensbaseret konsekvensanalyse, der vurderer de mindstemængder af råstoffer af kritisk betydning, der kræves for produkter, som vil lette den dobbelte omstilling, procentdelen af denne efterspørgsel, der vil kunne dækkes via genanvendelse i overensstemmelse med eksisterende vurderinger, og tilgængeligheden af den nødvendige teknologi; bemærker, at ingen reduktionsmål for primære råstoffer bør føre til, at det samlede udbytte af primære råstoffer falder til under disse minimumsmængder;
37. anerkender, at brownfieldområder (industri-deponeringsanlæg og mineaffaldsdæmninger) ofte indeholder kasserede råstoffer af kritisk betydning, sjældne jordartsmetaller og andre mineraler og metaller, der anvendes i teknologiprodukter; opfordrer derfor til dokumentation, evaluering og udvinding af de indeholdte værdifulde materialer, når det er muligt og praktisk; understreger behovet for, at forbedrede raffineringsteknologier er omfattet af de relevante mekanismer for finansiering af forskning, udvikling og innovation for at udnytte dette potentiale;
38. understreger, at der er behov for strengere kontrol med EU's eksport af centrale affaldsprodukter fra kritiske råvarer, og at der skal skabes lige vilkår for genanvendelsesoperatører, der opfylder de nødvendige standarder for sikker og effektiv nyttiggørelse; opfordrer Kommissionen til, når den reviderer forordningen om overførsel af affald, at forebygge ulovlig eksport af affaldsprodukter, der indeholder råstoffer af kritisk betydning; opfordrer til, at der fastsættes krav, der kun tillader, at affaldsprodukter, der indeholder råstoffer af kritisk betydning, eksporteres med garanti for, at de vil blive forarbejdet i bestemmelseslandet på betingelser, der svarer til EU's sociale og miljømæssige standarder;
39. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at øge indsatsen for hensigtsmæssig indsamling og genanvendelse af udtjente produkter indeholdende råstoffer af kritisk betydning i stedet for, at disse opbevares i husholdninger eller i deponeringsanlæg eller forbrændes;
40. anmoder Kommissionen om at foreslå produktdesignforanstaltninger, der er skræddersyet til forskellige produktkategorier, med henblik på let at identificere og fjerne dele eller komponenter, der indeholder råstoffer af kritisk betydning, navnlig med hensyn til forbrugsaffald, ud over krav til miljøvenligt design for i væsentlig grad at forbedre levetid, holdbarhed, reparationsmuligheder, modularitet, genbrugelighed og genanvendelighed af udtjente produkter, der fremstilles eller sælges i EU; understreger, at disse foranstaltninger bør skabe konkurrencemæssige fordele for EU's virksomheder, ikke bør pålægge dem en uforholdsmæssig stor økonomisk byrde og bør udløse

innovation;

41. mener, at substitution kan være nyttigt, når et kritisk råstof kan erstattes af et stof, som der er rigeligt af, men kun er til ringe gavn, hvis erstatningsstoffet i sig selv ikke er bæredygtigt, ikke tager hensyn til ressourcernes begrænsede karakter, er kritisk eller kan blive det som følge af substitutionen; anerkender betydningen af at bevare produkternes kvalitet og økonomiske levedygtighed; opfordrer Kommissionen til at fremme og øge forskningen og innovationen vedrørende stoffer, som kan erstatte råstoffer af kritisk betydning til forskellige anvendelsesformål;

Sourcing fra EU

42. bemærker, at selv om intelligent produktdesign, genbrug af materialer, substitution med genanvendte materialer og fremme reduktionen af materialer og forbrugsaftryk i væsentlig grad kan reducere den primære efterspørgsel – og potentialet heraf bør udnyttes fuldt ud – er der behov for ansvarlig og bæredygtig sourcing af råstoffer af kritisk betydning med forudgående vurdering for at afbøde de potentielle sociale og miljømæssige virkninger, når efterspørgslen efter råstoffer af kritisk betydning ikke kan holdes på et økonomisk forsvarligt niveau ved hjælp af de anførte foranstaltninger, eller når disse ville resultere i produkter af ringere kvalitet;
43. fremhæver, at primær og sekundær sourcing fra EU er underlagt de højeste miljømæssige og sociale standarder på verdensplan, som skal håndhæves på behørig vis, giver tusindvis af højt kvalificerede job og er afgørende for den grønne og digitale omstilling; opfordrer derfor alle aktører til at fremme ansvarlige og bæredygtige projekter for sourcing af råstoffer af kritisk betydning i EU for at understøtte den lokale produktion og øge bevidstheden om det miljømæssige fodaftryk fra importen af råstoffer af kritisk betydning fra lande uden for EU; mener, at dette skal tilrettelægges igennem en åben, gennemsigtig og videnskabsbaseret proces under inddragelsen af relevante interessenter og lokalsamfund;
44. er af den stærke overbevisning, at en ansvarlig sourcing i EU kun kan ske på grundlag af en effektiv social dialog, som fremmer arbejdstageres sundhed og sikkerhed, sikrer anstændige arbejdspladser og arbejdsvilkår og beskytter arbejdstageres rettigheder ved at fremme ligestilling mellem kønnene; opfordrer medlemsstaterne til at sikre, at arbejdstagere i denne sektor beskyttes med passende personlige værnemidler;
45. bemærker muligheden for at udvikle en ansvarlig og bæredygtig batteriværdikæde gennem sourcing af kritiske råvarer såsom grafit, kobolt og lithium fra nye anlæg i EU;
46. bemærker Kommissionens plan om at udrulle jordobservationsprogrammer og telemåling til ressourceeftersøgning, operationer og miljøforvaltning efter nedlukning; påpeger, at myndighedstilsyn under drift kan øges ved at anvende telemålingsmetoder;
47. bemærker, at omlægningen til den cirkulære økonomi i mange af EU's industrier og tjenesteydelser kræver specifikke færdigheder og kompetencer for at sikre gode miljøpræstationer og høje standarder for arbejdstagernes sikkerhed, og understreger den særlige rolle, som first movers, SMV'er og nystartede virksomheder spiller i denne henseende; bemærker endvidere, at minesektoren i stigende grad automatiseres, mens genanvendelse og genfremstilling stadig er mere arbejdskraftintensiv; understreger

betydningen af at bevare, udvikle og opbygge den relevante ekspertise og kvalifikationer inden for minedrifts- og forarbejdningsteknologier samt genanvendelse og andre relevante teknologier i EU i relation til både råstoffer af kritisk betydning og deres biprodukter, da nogle af dem kan anvendes i produktionen af yderst avancerede kemiske produkter; bemærker med beklagelse, at råstoffer, der i øjeblikket udvindes i EU, ofte skal eksporteres til Asien med henblik på raffinering, da den relevante knowhow og teknologi er gået tabt i EU, hvilket udgør endnu en afhængighed;

48. opfordrer Kommissionen til at anmode om, at industrielle sidestrømme, der indeholder kritiske råvarer, anvendes effektivt; understreger, at der især inden for minedrift er et stort potentiale for genvindingen og adskillelsen af sjældne jordarter;
49. bemærker medlemsstaternes vigtige rolle med hensyn til at øge det bæredygtige nationale udbud af råstoffer af kritisk betydning fra primære og sekundære kilder; opfordrer medlemsstaterne til at gøre godkendelsesprocesserne for sourcingprojekter mere rettidige, forudsigelige og gennemsigtige, uden at slække på miljømæssige og sociale standarder;
50. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at sikre, at bæredygtig sourcing af råstoffer af kritisk betydning baseres på en tilgang, der i lige høj grad tilgodeser såvel EU's voksende behov for bæredygtigt tilvejebragte råstoffer af kritisk betydning som behovet for at beskytte natur og biodiversitet;
51. fremhæver, at en forbedret og mere fleksibel forudsigelighed og effektivitet samt prioritering af centrale forudsætninger såsom en konkurrencedygtig vedvarende og kulstoffattig energiforsyning i en overgangsperiode vil bidrage til at frigøre de nødvendige investeringer;
52. forventer, at Kommissionen fremlægger yderligere oplysninger om operationaliseringen af projekter i forbindelse med råstoffer af kritisk betydning som en alternativ forretningsmodel og en kilde til regional beskæftigelse inden for kulminedrift og andre overgangsregioner;

Diversificering

53. opfordrer indtrængende Kommissionen til at fremme forbindelserne med samtlige EU-lande, der leverer råstoffer af kritisk betydning, til systematisk og strategisk at opbygge nye partnerskaber for råstoffer af kritisk betydning i samarbejde med vores allierede, hvor dette er muligt, under hensyntagen til tredjelandes suverænitet over deres ressourcer samt at sikre, at råstoffer af kritisk betydning bliver en kilde til velfærd for udviklingslande, fremme deltagelsen SMV'er og gøre dette til en tværgående målsætning i sine eksterne og interne politikker og til at fremlægge resultaterne i 2021; glæder sig over Kommissionens planer om at indgå stærke og støttende internationale partnerskaber ved at tilslutte sig en global dagsorden for råstoffer med fokus på strategiske EU-partnerskaber, som sikrer både forsyningssikkerhed og udviklingsmæssige fordele;
54. understreger, at hvis den europæiske grønne pagt blot flytter EU's drivhusgasemissioner til handelspartnerne, vil den ikke have nogen som helst indvirkning på klimaforandringerne; opfordrer derfor indtrængende EU til at presse på for multilaterale

aftaler, som kan håndhæves, om at begrænse den globale opvarmning og at eksportere sine miljøstandarder, herunder inden for tilvejebringelse og forarbejdning; er af den opfattelse, at EU bliver nødt til at udvikle nye handels- og investeringsaftaler, nye modeller for finansiel og teknisk bistand og mere generelt en ny tilgang til internationalt diplomati, som sigter mod at sikre lige konkurrencevilkår;

55. glæder sig over EU's tilsagn om ansvarlig og bæredygtig tilvejebringelse og opfordrer Kommissionen til at tage udgangspunkt i den standard for ansvarlig minedrift, der er udviklet af initiativet for ansvarlig minesikkerhed, under hensyntagen til SMV'ernes behov; understreger behovet for at understøtte dette engagement med konkret teknisk støtte, overførsel af viden, opbygning af kvalifikationer, institutioner og retlige rammer, institutionsopbygning og politisk dialog med partnerlande; understreger behovet for homogene politikker i forbindelse med etiske standarder for tilvejebringelse af råstoffer af kritisk betydning; understreger behovet for at få flere statslige og private aktører til også at tilslutte sig og gennemføre bæredygtighedsstandarder;
56. glæder sig over Kommissionens offentlige forpligtelse til at fremsætte et lovgivningsforslag om virksomheders due diligence og virksomhedsansvar i 2021 og insisterer på, at denne lovgivning bidrager til at hindre overtrædelser af menneskerettigheder og opretholde sociale og miljømæssige standarder i værdikæder; minder om sin beslutning med henstillinger til Kommissionen om virksomheders due diligence og virksomhedsansvar;
57. mener, at internationale aftaler bør bane vej for mere ansvarlig og bæredygtig sourcing på verdensplan; opfordrer til øget samarbejde med henblik på at udvikle internationale aftaler med henblik på bedre overvågning, notifikation og gennemførelse af eksportrestriktioner for råstoffer af kritisk betydning med henblik på at fremme ansvarlig sourcing og øge cirkulariteten i denne sektor;
58. gentager den opfordring, den fremsatte i sin beslutning om en ny EU-Afrika-strategi – et partnerskab for bæredygtig og inklusiv udvikling, om retfærdig og bæredygtig udnyttelse af råstoffer af kritisk betydning i Afrika; støtter Kommissionen i dens bestræbelser på at indgå nye partnerskaber for råstoffer af kritisk betydning med afrikanske lande og støtte værdikæden i Afrika i at være etisk, miljømæssigt og teknologisk mere bæredygtig og åbne mulighed for EU-støtte til kapacitetsopbygning;
59. opfordrer Kommissionen til at styrke standardiseringsaktiviteterne med hensyn til kvalitetskomponenter relateret til råstoffer af kritisk betydning i relevante internationale fora, eftersom dette er vigtigt for EU's virksomheder, navnlig SMV'er;
60. opfordrer til en opskalering af bæredygtige landbrugsmetoder, der er til gavn for en bæredygtig fosforforvaltning; fremhæver synergierne mellem sådanne praksisser og mindre klima- og biodiversitetsfodaftryk;
61. anmoder Kommissionen om at foreslå effektive indsamlingsordninger for hele EU for at øge indsamlingsprocenten for affaldsprodukter, der indeholder råstoffer af kritisk betydning; opfordrer Kommissionen til blandt andre muligheder for udvidet producentansvar at vurdere indførelsen af pantordninger i EU's affaldslovgivning, navnlig i direktivet om affald af elektrisk og elektronisk udstyr, under hensyntagen til de forskellige produkters karakteristika og samtidig sikre, at ordningerne er kompatible på

tværs af medlemsstaterne, med henblik på at tilskynde forbrugerne til at bringe deres udtjente elektriske og elektroniske udstyr – navnlig små artikler – til dedikerede indsamlings- og genanvendelsesanstalt, idet der bygges videre på positive erfaringer fra pantordninger for glas og plast i mange medlemsstater;

62. beklager, at den lave grad af genanvendelse i forbindelse med nogle anvendelser²⁹ og eksport af aluminiumsaffald og -skrot³⁰ har ført til en lavere inputsats for genanvendelse, efter at produktet er udtjent (EOL-RIR), end hvad der ellers kan opnås; understreger, at EU bør have en målsætning om at indføre foranstaltninger med henblik på at opnå en 100 % EOL-RIR for aluminium;
63. opfordrer Kommissionen til at prioritere udvinding af råstoffer af kritisk betydning fra eksisterende indenlandske miner, dvs. fra slaggebjergene med affald fra minedrift, gråbjerge, deponeringsanstalt og gennem mere effektiv urban minedrift, frem for nye miner, hvis dette er bæredygtigt, dvs. hvis de miljømæssige virkninger, herunder af energi- og kemikalieforbruget, er mindre; understreger, at denne udvinding og efterfølgende rehabilitering skal gennemføres ved hjælp af de bedste tilgængelige teknikker, der sikrer de bedste økologiske resultater og økonomisk levedygtighed;
64. opfordrer Kommissionen til at lægge særlig vægt på fasen efter udvinding i mineprojekter og på bortskaffelsesfasen for råstoffer af kritisk betydning i overensstemmelse med affaldshierarkiet som defineret i rammedirektivet om affald, navnlig hvis råstoffer af kritisk betydning også er farlige stoffer;
65. mener, at minedriftstilladelser og -koncessioner bør omfatte krav om sikker, effektiv og bæredygtig genvinding og forarbejdning af alle råstoffer af kritisk betydning, der økonomisk og teknisk kan genvindes; anmoder Kommissionen om hurtigst muligt at efterkomme de krav, Parlamentet opstillede i sin beslutning om gennemførelse af direktivet om mineaffald; gentager, at det spørgeskema, der i øjeblikket benyttes som indberetning i henhold til artikel 18 i direktivet, ikke er egnet til formålet, og anmoder Kommissionen om at oprette et harmoniseret, digitaliseret og gennemsigtigt EU-registreringssystem, som er baseret på harmoniserede definitioner af og behandlingskriterier for mineaffald, og som omfatter alle relevante data om indvirkningen på miljøet, herunder indholdskoncentrationer i affaldsdepoter;
66. opfordrer Kommissionen til at stramme håndhævelsen og sikre fuld gennemførelse af EU's nuværende miljølovgivning og til at foreslå ændringer af lovgivningen, hvor det er nødvendigt;
67. opfordrer til en omfattende vurdering af minesektorens medtagelse i anvendelsesområdet for direktivet om industrielle emissioner på baggrund af mineaktivitetens voldsomme miljøvirkninger, den ofte betydelige størrelse af mineprojekter, variationerne i de standarder for forureningsbekæmpelse, der anvendes på mineområder forskellige steder i EU, og den potentielle udvidelse af minedrift efter

²⁹ EOL-RIR i Europa for aluminium anvendt inden for transport og byggeri var over 90 %, mens kun 60 % af det aluminium, der anvendes i emballage, blev genanvendt i 2013.

³⁰ "Hvis EU havde sikret en indenlandsk forarbejdning af den strøm af aluminiumsaffald og -skrot, der blev eksporteret i 2015, ville EOL-RIR være steget til 16 % (Passarini et al., 2018)", citat fra Kommissionens undersøgelse af EU's liste over råstoffer af kritisk betydning.

- råstoffer af kritisk betydning i EU; foreslår, at de bedste tilgængelige teknologier for rehabilitering af mineområder, navnlig i forbindelse med jord og vand, identificeres;
68. opfordrer Kommissionen til at revidere direktivet om vurdering af virkninger på miljøet for at sikre, at der foretages en miljøkonsekvensvurdering af mineprojekter af enhver størrelse, og at disse vurderinger foretages af en uafhængig tredje part;
 69. mener, at emissioner i tilknytning til minedrift og import af råstoffer af kritisk betydning bør være omfattet af den fremtidige CO₂-grænsetilpasningsmekanisme;
 70. mener, at EU-lovgivningen og internationale konventioner bør forhindre minedrift i naturbeskyttelsesområder, dvs. Natura 2000-områder og Ramsarområder, andre statsudpegede og overstatslige bevaringsområder (f.eks. steder, der er opført på UNESCO's verdensarvsliste), indfødte og lokale samfunds bevaringsområder samt på dybhavet og i Arktis; opfordrer derfor Kommissionen til at overveje at ændre de relevante artikler i fugledirektivet og habitatdirektivet for at nå dette mål;
 71. minder om Kommissionens tilsagn om at sikre, at marine mineraler i internationale havbundsområder ikke må udvindes eller bruges, før dybhavsudvindingens virkninger på havmiljøet, biodiversiteten og menneskelige aktiviteter er blevet tilstrækkeligt undersøgt, før man har fået overblik over risiciene, og før det er bevist, at de anvendte teknologier og den operationelle praksis ikke forårsager alvorlig skade på miljøet, i overensstemmelse med forsigtighedsprincippet, og opfordrer Parlamentet og Rådet til at give det samme tilsagn; tilskynder Kommissionen til at omsætte dette tilsagn til konkrete handlinger for at beskytte disse yderst sårbare økosystemer;
 72. opfordrer Kommissionen til at overveje lovgivningsmæssige muligheder i overensstemmelse med Espoo- og Århuskonventionen for at sikre, at lokale myndigheder vedtager og håndhæver lokalsamfundenes ret til effektiv og inklusiv deltagelse i godkendelsesprocedurer for nye prospekterings- og udvindingsprojekter i alle faser af mineprojekter, og når der indgives anmodninger om udvidelse af eksisterende miner, og til at sikre, at lokalsamfundene har adgang til effektive klagemekanismer, der forvaltes af uafhængige domstole og tilsynsorganer uden nogen interessekonflikter.
 73. glæder sig over, at der lægges så stor vægt på råstoffer af kritisk betydning i Kommissionens meddelelse om evaluering af handelspolitikken; opfordrer til en stærk handelspolitik, der har fokus på forsyningskædernes diversificering og robusthed og prioriterer forbedringen af globale mekanismer og EU-mekanismer med henblik på at skabe et gunstigt handelsklima for EU's industri;
 74. understreger, at EU's industri står over for hård international konkurrence om adgang til råstoffer og er sårbar over for tredjelandes eksportrestriktioner; anerkender, at en stigning i den globale efterspørgsel sandsynligvis vil føre til en prisstigning, og opfordrer Kommissionen til at fremlægge en analyse af dette forhold;
 75. opfordrer Kommissionen til at diversificere forsyningskilderne for råstoffer af kritisk betydning mest muligt, øge ressourceeffektiviteten og mindske den nuværende afhængighed af nogle få tredjelande ved at støtte investeringer, der inddrager partnere fra EU og globale partnere og SMV'er som led i en langsigtet international

sourcingstrategi; understreger, at dette mål bør opnås ved at styrke eksisterende partnerskaber og handelsaftaler og indgå nye strategiske aftaler eller EU joint ventures med ressourcerige lande eller andre forsyningslande med tilsvarende indstilling i overensstemmelse med klart definerede prioriteter; glæder sig i den forbindelse over den igangværende dialog med Canada, Australien og Chile med det formål at styrke handelsforbindelserne inden for råstoffer af kritisk betydning; opfordrer Kommissionen til yderligere at styrke samarbejdet inden for rammerne af konferencen mellem EU, USA og Japan om kritiske materialer; understreger behovet for et tættere samarbejde med vigtige internationale leverandører på Vestbalkan, Østeuropa, Latinamerika og Afrika samt med Kina og andre udviklingslande i det globale syd;

76. understreger, at EU's fremtidige frihandels- og partnerskabsaftaler ikke blot kan skabe større forsyningssikkerhed, men også en pålidelig politisk og økonomisk ramme, og at de bør indeholde specifikke bestemmelser om råstoffer af kritisk betydning som bebudet af Kommissionen i dens strategi "Handel for alle" med henblik på at fremme samarbejde, sikre overholdelse af internationale forpligtelser, fjerne og undgå eksportrestriktioner og overholde de nuværende regler for udenlandske direkte investeringer før og efter etablering; opfordrer Kommissionen til yderligere at styrke overvågningen og håndhævelsen af frihandelsaftaler, herunder kapitlerne om handel og bæredygtig udvikling, for at sikre, at forpligtelser og bestemmelser om ansvarlig tilvejebringelse af råstoffer af kritisk betydning defineres og opfyldes af handelspartnere, og at der tages hensyn til eventuelle bekymringer i samfund, der er berørt af udvindingsaktiviteter; understreger, at dette bør være en af de prioriterede opgaver for den øverste ansvarlige for håndhævelse af handelsaftaler (Chief Trade Enforcement Officer);
77. opfordrer Kommissionen til at starte en debat i WTO om de begrænsninger, der er fastsat for opskaleringen af den cirkulære økonomi gennem foranstaltningerne med hensyn til krav om lokalt indhold, opbygge et stærkere partnerskab med forskellige regioner af verden, navnlig Afrika, og sikre, at frihandelsaftalerne afspejler den cirkulære økonomis forbedrede målsætninger;
78. opfordrer til, at oprindelsesregler anvendes på en strengere måde for at sikre råstofproduktionen og forhindre omgåelse af reglerne i regioner, hvor operatører er underlagt mindre strenge krav vedrørende bæredygtighed og industrisubsidier; understreger, at alle udvindingsaktiviteter, der udøves af selskaber, der driver virksomhed på EU-markedet, skal være i overensstemmelse med forordningen om konfliktminerale, reglerne om ansvarlig tilvejebringelse som beskrevet i direktivet om ikke-finansiell rapportering og de internationale standarder for ansvarlig råvaretilvejebringelse; opfordrer til et forbud mod import af råstoffer af kritisk betydning, der er forbundet med grove krænkelse af mennesker- og arbejdstagerrettighederne, f.eks. tvangsarbejde eller børnearbejde;
79. understreger, at et fuldt fungerende regelbaseret multilateralt handelssystem er afgørende for at sikre åbne og bæredygtige handelsstrømme af råstoffer af kritisk betydning; udtrykker bekymring over visse WTO-medlemmers, herunder Kinas, brug af eksportrestriktioner på råstoffer af kritisk betydning og opfordrer indtrængende alle medlemmer til at afholde sig fra at forfølge sådanne politikker; opfordrer derfor Kommissionen til at anvende internationale fora til at begrænse sådanne forvridende

eksportrestriktioner for råstoffer af kritisk betydning; gentager sin opfordring til Kommissionen om i denne forbindelse at fordoble sine bestræbelser på en ambitiøs reform af WTO med henblik på at bekæmpe forvriddinger i den internationale handel og uretfærdig handelspraksis og sikre effektiv konkurrence på verdensplan;

80. glæder sig over den fælles udtalelse fra trepartsrådet mellem de japanske handelsministre, USA og Kommissionen og støtter den foreslåede definition på industrisubsidier; glæder sig over, at en sådan definition rækker ud over dem, der er indeholdt i WTO-aftalen om subsidier og udligningsforanstaltninger og EU's antisubsidieforordning, og dermed giver en bredere definition af subsidier; mener, at sådanne foranstaltninger er afgørende for at sikre ensartede internationale spilleregler inden for råstoffer af kritisk betydning, da industrisubsidier navnlig i Kina udgør en alvorlig trussel for EU's industri og arbejdstagere, eftersom de forvrider den internationale konkurrence;
81. glæder sig over det fælles initiativ mellem EU og USA om at tackle den globale overskudskapacitet på stål- og aluminiumsområdet og efterlyser omfattende og hurtige foranstaltninger for at kunne stille lande såsom Kina, der støtter handelsforvridende politikker, til regnskab; minder dog Kommissionen om, at de amerikanske paragraf 232-toldsatser i dag stadig er gældende, og at dette forhold må afhjælpes med det samme;
82. er enig i Kommissionens vurdering om, at et skift af EU's betalinger for import af råstoffer af kritisk betydning fra andre internationale valutaer til euroen ville være forbundet med en række fordele ved f.eks. at mindske prisudsving og bidrage til at gøre EU-importører og ikke-EU-eksportører mindre afhængige af finansieringsmarkederne for USD.
 -
 - ◦
83. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen.

30.6.2021

UDTALELSE FRA UDVALGET OM MILJØ, FOLKESUNDHED OG FØDEVARESikkerhed

til Udvalget om Industri, Forskning og Energi

om en europæisk strategi for råstoffer af kritisk betydning
(2021/2011(INI))

Ordfører for udtalelse: Sara Matthieu

(*) Associeret udvalg – forretningsordenens artikel 57

FORSLAG

Udvalget om Miljø, Folkesundhed og Fødevarer sikkerhed opfordrer Udvalget om Industri, Forskning og Energi, som er korresponderende udvalg, til at optage følgende forslag i det beslutningsforslag, det vedtager:

- A. der henviser til, at det globale råstofforbrug forventes at blive mere end fordoblet fra 79 Gt i 2011 til 167 Gt i 2060; der henviser til, at det globale metalforbrug vil stige fra 8 til 20 mia. ton i 2060 (+150 %); der henviser til, at Kommissionens og OECD's prognoser viser, at overgangen til digitale, meget energieffektive og klimaneutrale økonomier vil føre til en større efterspørgsel efter råstoffer af kritisk betydning og primære råstoffer;
- B. der henviser til, at halvdelen af de samlede drivhusgasemissioner stammer fra ressourceudvinding og -forarbejdning¹ og 2 % fra minesektoren²; der henviser til, at udvinding og forarbejdning af naturressourcer i alle sektorer tegner sig for mere end 90 % af tabet af biodiversitet og vandstress³; der henviser til, at metaludvinding og -forbrug har en lang række forurenende følger, herunder toksiske virkninger på mennesker og økosystemer, såsom dårlig luftkvalitet, forurenede jord, skovrydning og tab af levesteder⁴; der henviser til, at ca. 10 % af verdens primærenergi bruges til udvinding, transport og forædling af metalressourcer på tværs af sektorer; der henviser til, at den relative andel af den globale primærenergi, der anvendes til metaller, forventes at stige med 40 % inden 2030⁵;
- C. der henviser til, at råstoffer af kritisk betydning ikke er vedvarende ressourcer; der

¹ OECD's rapport, *Global Material Resources Outlook to 2060*.

² UNFCCC, *Industry Sector Snapshot: Mining and Metals*, 2018.

³ FN's internationale ressourcepanel, *Global Resources Outlook*, 2019.

⁴ OECD's rapport, *Global Material Resources Outlook to 2060*.

⁵ Norgate, T., og Jahanshahi, S., "Reducing the greenhouse gas footprint of primary metal production: Where should the focus be?", *Minerals Engineering*, bind 24, nr. 14, november 2011, s. 1563-1570.

henviser til, at væksten i råstofforbruget kombineret med de miljømæssige konsekvenser af råstofudvinding, -forarbejdning og -affald sandsynligvis vil øge presset på ressourcegrundlaget for vores økonomier⁶;

- D. der henviser til, at udvinding af råstoffer på dybhavsbunden sætter livet i havet – herunder arter og levesteder – under pres i hele Europa og bidrager til kumulative virkninger, der mindsker de marine økosystemers generelle modstandsdygtighed⁷; der henviser til, at det er usandsynligt, at målet om at opnå en god miljøtilstand i Europas havområder inden 2020 nås⁸; der henviser til, at oceaner, have og marine ressourcer i stadig højere grad trues, forringes eller ødelægges af menneskelige aktiviteter på verdensplan;
- E. der henviser til, at minedrift er forbundet med mangeartede risici for forurening af overflade- og grundvand; der henviser til, at forurening kan kontaminere eller endda ødelægge vandets fauna, og at det kan brede sig langt nedstrøms fra minerne; der henviser til, at denne slags forurening også påvirker plantevæksten og landdyr, der drikker vandet; der henviser til, at nabolandes befolkninger udsættes for forurening gennem deres forbrug af forurenede vand, ligesom planter og dyr, der har indtaget vandet;
- F. der henviser til, at seismisk pejling og offshoreboring forårsager betydelig støjforurening i havene, og at mange havdyr bliver direkte påvirket af denne støjforurening, sommetider fatalt;
- G. der henviser til, at en betydelig mængde kritiske råstoffer i dag enten udvindes eller forarbejdes i lande med mindre strenge sociale og miljømæssige krav end EU;
- H. der henviser til, at der er behov for at garantere en bæredygtig og etisk tilvejebringelse af råstoffer, herunder kritiske råstoffer, for at sikre forsyningen af metaller og mineraler til de teknologier, der er nødvendige for at nå målene i den grønne pagt;
- I. der henviser til, at kun få metaller genanvendes forholdsvis tilfredsstillende, og at størstedelen ikke genanvendes i tilstrækkelig grad, navnlig sjældne jordarters metaller; der henviser til, at affald af elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE) er en af de hurtigst voksende genanvendelsesstrømme, og at mindre end 40 % af WEEE i øjeblikket genanvendes i EU; der henviser til, at urban minedrift vil bidrage til at begrænse afhængigheden af udenlandske leverandører og begrænse miljøskaderne; der henviser til, at der er betydelige sundheds- og sikkerhedsrisici forbundet med WEEE, hvis dette ikke forvaltes ordentligt af virksomhederne i værdikæden, da det indeholder en kompleks blanding af materialer, hvoraf nogle er farlige stoffer; der henviser til, at der ofte mangler oplysninger om de enkelte kritiske råstoffers genvindings- og genanvendelsespotentiale;
- J. der henviser til, at op mod 90 % af verdens e-affald bliver handlet ulovligt eller dumpet⁹, idet tusindvis af ton e-affald ukorrekt angives som brugte varer; der henviser

⁶ OECD's rapport, *Global Material Resources Outlook to 2060*.

⁷ Det Europæiske Miljøagentur *The European Environment - State And Outlook 2020*.

⁸ Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene om 60 hovedfaser og afgørende fremskridt frem til 2019 – Ledsagedokument til rapport fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet om gennemførelsen af havstrategirammedirektivet (direktiv 2008/56/EF), SWD(2020)0060.

⁹ UNEP "Waste Crimes, Waste Risks: Gaps and Challenges in the Waste Sector", 2015.

til, at det skønnes, at 352 474 metriske ton e-affald hvert år eksporteres fra EU-lande til lande på den sydlige halvkugle, hvor de sociale bestemmelser og sundheds- og sikkerhedsbestemmelserne er mere lempelige, end dem der gælder i Unionen¹⁰;

1. minder om, at Parlamentet i sin beslutning af 10. februar 2021 om den nye handlingsplan for den cirkulære økonomi krævede bindende EU-mål for 2030 for i væsentlig grad at reducere EU's materiale- og forbrugsfodaftryk og bringe dem inden for klodens begrænsninger inden 2050 ved hjælp af de indikatorer, der skal vedtages inden udgangen af 2021 som led i den opdaterede overvågningsramme;
2. anmoder Kommissionen om at medtage alle muligheder for at minimere ressourceforbruget i sine scenarier for efterspørgsel efter kritiske råstoffer;
3. understreger behovet for at fremme reduktioner af materiale- og forbrugsfodaftryk for at mindske presset på forsyningskæderne for kritiske råstoffer; understreger, at dette også er afgørende for at minimere stigningen i efterspørgslen efter kritiske råstoffer i forbindelse med grønne teknologier og lette gennemførelsen af den grønne pagt og omstillingen til en klimaneutral økonomi; opfordrer Kommissionen til at gøre omstillingen til en cirkulær økonomi til en prioritet ved at mindske EU's importafhængighed, forbedre ressourceeffektiviteten, optimere ressourceforbruget og bevare og genbruge værdifulde råstoffer i EU;
4. mener, at substitution af et kritiske råstof med et ikke-kritisk råstof, der giver lignende resultater, er en vigtig måde at mindske afhængigheden af kritiske råstoffer fra tredjelande på; anmoder Kommissionen og medlemsstaterne om at sikre langsigtet støtte og incitamenter til forskning og udvikling på dette område; påpeger imidlertid begrænsningerne for substitution, for så vidt som det kun betyder overførsel af efterspørgsel til andre metaller, hvilket ikke løser problemet med pres på metaller og ressourcernes begrænsede karakter;
5. bemærker, at der ikke findes substitutioner for alle kritiske råstoffer, f.eks. fosfor; bemærker endvidere, at selv om råfosfat allerede var opført på den anden liste over kritiske råstoffer i 2014, da EU er stærkt afhængig heraf, er der ikke truffet nogen konkrete strukturelle foranstaltninger for at forbedre effektiviteten af anvendelsen af fosfor i europæisk landbrug – en sektor, der anvender 95 % af alt fosfor i Unionen; understreger, at den negative fosforbalance i landbruget bør imødegås ved øget brug af genanvendt fosfor i stedet for ved at købe råfosfat, og at der er behov for yderligere initiativer til at forbedre fosfors cirkularitet; opfordrer til en opskalering af bæredygtige landbrugsmetoder, der er til gavn for en bæredygtig fosforforvaltning; fremhæver synergierne mellem sådanne praksisser og mindre klima- og biodiversitetsfodaftryk;
6. anmoder Kommissionen om at foreslå produktdesignforanstaltninger, der er skræddersyet til forskellige produktkategorier, med henblik på let at identificere og fjerne dele eller komponenter, der indeholder kritiske råstoffer, navnlig fra forbrugsaffald, ud over krav til miljøvenligt design for i væsentlig grad at forbedre levetid, holdbarhed, reparationsmuligheder, modularitet, genbrugelighed og genanvendelighed af udtjente produkter, der fremstilles eller sælges i EU;

¹⁰ Basel Action Network, *Holes in the Circular Economy: WEEE Leakage from Europe*, 2019.

7. gentager sin opfordring fra beslutning af 10. februar 2021 om den nye handlingsplan for den cirkulære økonomi til indførelse af en klar og harmoniseret mærkning om produktets holdbarhed og reparérbarhed i form af et reparationsindeks; anmoder Kommissionen om også at vurdere muligheden for at vedtage et genanvendelsesindeks for alle elektriske og elektroniske produkter, der fremstilles eller sælges i EU, svarende til EU's energimærke;
8. gentager det potentiale i den cirkulære økonomi, der ligger i optimeret anvendelse af produkter og tjenesteydelser; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at støtte nye bæredygtige og cirkulære forretningsmodeller i det nye initiativ for bæredygtige produkter, herunder produkter som en tjenesteydelse, forudsat at de sparer ressourcer, mindsker de miljømæssige virkninger og sikrer forbrugerbeskyttelse; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at fremme disse tilgange gennem gunstige lovgivningsmæssige rammer;
9. anmoder Kommissionen om at foreslå effektive indsamlingsordninger for hele EU for at øge indsamlingsprocenten for affaldsprodukter, der indeholder kritiske råstoffer; opfordrer Kommissionen til blandt andre muligheder for udvidet producentansvar at vurdere indførelsen af pantordninger i EU's affaldslovgivning, navnlig i direktiv 2012/19/EU, under hensyntagen til de forskellige produkters karakteristika og samtidig sikre, at ordningerne er kompatible på tværs af medlemsstaterne, med henblik på at tilskynde forbrugerne til at bringe deres udtjente elektriske og elektroniske udstyr – navnlig små artikler – til dedikerede indsamlings- og genanvendelsesanstaltninger, idet der bygges videre på positive erfaringer fra pantordninger for glas og plast i mange medlemsstater;
10. opfordrer Kommissionen til at foreslå ambitiøse minimumsmål for indholdet af genanvendte kritiske råstoffer og specifikke mål for genanvendelse af kritiske råstoffer, der er specificeret for hver produktkategori, ledsaget af en solid overvågningsramme, der bygger på forslaget til forordning om batterier og udtjente batterier (COM(2020)0798); opfordrer Kommissionen til navnlig at fremsætte lovgivningsforslag baseret på en omfattende konsekvensanalyse med henblik på gradvist at erstatte inputbaserede genanvendelsesmål i WEEE-direktivet med resultatbaserede genanvendelsesmål for forskellige produktkategorier med henblik på at øge genvindingen af kritiske råstoffer fra WEEE; bifalder Kommissionens løbende vurdering af potentielle forbedringer af EU's genanvendelsesstandarder for elektrisk og elektronisk udstyr med henblik på at øge genvindingen og genanvendelsen af indholdet af kritiske råstoffer;
11. anmoder Kommissionen om at sikre sammenhæng mellem EU's strategi for kritiske råstoffer og kemikaliestrategien for bæredygtighed, herunder effektive risikostyringsforanstaltninger, for at sikre forsvarlig brug og genanvendelse af væsentlige metaller, hvor substitution ikke er teknisk eller økonomisk gennemførlig;
12. opfordrer til obligatoriske minimumsstandarder for proceseffektivitet, miljøpræstationer og sikkerhed for reparatører og genvindingsvirksomheder af vigtige produktgrupper, der tager hensyn til arbejdstagernes eksponering for giftigt og radioaktivt materiale indeholdt i WEEE; fremhæver betydningen af at udstyre arbejdstagere på reparations- og genanvendelsesanstaltninger med personlige værnemidler, herunder i den uformelle

reparations- og genanvendelsessektor; gentager i denne forbindelse Parlamentets holdning til det fjerde forslag om ændring af direktivet om kræftfremkaldende stoffer og mutagener;

13. understreger, at bauxit, som kan raffineres til aluminium, blev tilføjet til listen over kritiske råstoffer i 2020; bemærker, at bauxit ikke er genanvendeligt, da det forbruges under alle dets anvendelser, hvorimod aluminium kan genanvendes uendeligt, uden at kvaliteten forringes; beklager, at den lave grad af genanvendelse i forbindelse med nogle anvendelser¹¹ og eksport af aluminiumsaffald og -skrot¹² har ført til en lavere inputsats for genanvendelse, efter at produktet er udtjent (EOL-RIR), end hvad der ellers kan opnås; understreger, at EU bør have en målsætning om at indføre foranstaltninger med henblik på at opnå en 100 % EOL-RIR for aluminium;
14. minder om, at Parlamentet i sin beslutning af 10. februar 2021 om den nye handlingsplan for den cirkulære økonomi fremsatte et krav om revision af forordningen om overførsel af affald; opfordrer Kommissionen til i forbindelse med revisionen af forordningen om overførsel af affald at fastsætte krav, der kun tillader eksport af affaldsprodukter, navnlig dem, der indeholder kritiske råstoffer, hvis det garanteres, at de vil blive behandlet i henhold til sociale og miljømæssige standarder svarende til dem, der anvendes i EU; opfordrer til strengere håndhævelse og markedsovervågning for at forhindre ulovlig eksport af affaldsprodukter, der indeholder kritiske råstoffer; opfordrer indtrængende Kommissionen til som led i den kommende revision af forordningen om overførsel af affald og af forordningen om ophugning af skibe i 2023 at sikre, at kritiske råstoffer fra skibe, der sendes til ophugning, ikke forlader EU som affald;
15. understreger, at det er af afgørende betydning at skabe et velfungerende marked for sekundære råstoffer; opfordrer i denne forbindelse Kommissionen til hurtigt at oprette et markedsobservatorium for vigtige sekundære råstoffer, herunder kritiske råstoffer;
16. påpeger, at eftersom hovedmålet med handlingsplanen for modstandsdygtighed i forhold til kritiske råstoffer er at bane vejen for mere bæredygtighed og sikkerhed, bør dens anvendelsesområde udvides til alle råstoffer, herunder sekundære råstoffer, der udgør en strategisk vigtig del af centrale værdikæder;
17. anerkender behovet for at opkvalificere og omskole arbejdstagere for at fremme omstillingen fra "brune" til "grønne" færdigheder; bemærker, at omlægningen til den cirkulære økonomi i mange af EU's industrier og tjenesteydelser kræver specifikke færdigheder og kompetencer for at sikre gode miljøpræstationer og høje standarder for arbejdstagernes sikkerhed, og understreger den særlige rolle, som first movers, SMV'er og nystartede virksomheder spiller i denne henseende; opfordrer Kommissionen til at anerkende denne rolle i ajourføringerne af industristrategien for Europa og SMV-strategien; anmoder Kommissionen om at medtage uddannelses- og omskolingsprogrammer for den cirkulære økonomi som en prioritet i EU's dagsorden for færdigheder og i EU's finansieringsprogrammer; opfordrer Kommissionen til at sikre

¹¹ EOL-RIR i Europa for aluminium anvendt inden for transport og byggeri var over 90 %, mens kun 60 % af det aluminium, der anvendes i emballage, blev genanvendt i 2013.

¹² "Hvis EU havde sikret en indenlandsk forarbejdning af den strøm af aluminiumsaffald og -skrot, der blev eksporteret i 2015, ville EOL-RIR være steget til 16 % (Passarini et al., 2018)", citat fra Europa-Kommissionens undersøgelse af EU's liste over kritiske råstoffer (2020).

- tilstrækkelige midler til omskoling og til at imødegå de sociale, beskæftigelsesmæssige, økonomiske og miljømæssige virkninger af denne omstilling i tidligere mineområder;
18. opfordrer Kommissionen til at gennemføre strenge standarder for offentliggørelse, gennemsigtighed og rapportering i udvindingsindustrier;
 19. understreger, at ofre for økonomiske, miljømæssige og sundhedsmæssige skader som følge af minedrift og forarbejdning af kritiske råstoffer bør sikres effektiv adgang til domstolsprøvelse; minder i denne forbindelse om Parlamentets beslutning af 10. marts 2021 med henstillinger til Kommissionen om virksomheders due diligence og virksomhedsansvar; opfordrer Kommissionen til at være særlig opmærksom på den socialt og miljømæssigt ansvarlige udvinding af alle kritiske råstoffer, både i og uden for EU, samt deres sporbarhed i løbet af hele deres livscyklus; fremhæver betydningen af i denne proces at tage hensyn til behovene hos EU-virksomheder og -SMV'er længere fremme i forsyningskæden; opfordrer derfor Kommissionen til i den kommende lovgivning om obligatorisk due diligence især at fokusere på minedriftssektoren på grund af dens betydelige indvirkning på miljøet;
 20. glæder sig i denne forbindelse over den fulde anvendelse af forordning (EU) 2017/821 om konfliktminerale fra den 1. januar 2021; er imidlertid af den opfattelse, at forordningen bør være mere ambitiøs med hensyn til både de mineraler, der er omfattet, og de forpligtelser, der pålægges, og opfordrer Kommissionen til at revidere forordningen senest i 2023;
 21. opfordrer Kommissionen til nøje at overvåge den vedvarende udfordring med eksportrestriktioner, der anvendes af tredjelande, og til at finde en løsning herpå; opfordrer Kommissionen til også at overvåge, hvorledes tredjelande opkøber retten til eksport af kritiske råstoffer og begrænser EU's muligheder for at diversificere udvindingen; gentager, at der er behov for at udnytte de gældende handelsregler maksimalt ved at oprette en overvågningsmekanisme for anvendelse af eksportrestriktioner på kritiske råstoffer som et politisk værktøj i bilaterale og multilaterale forhandlinger og ved at fremme en dialog om brugen heraf;
 22. opfordrer Kommissionen til at udvikle forskningsprogrammer, der kan bidrage til at mindske forsyningsrisici, eftersom kritiske råstoffer er direkte forbundet med luftfarts-, rumfarts- og forsvarsindustrien, og deres rolle er af afgørende betydning for udviklingen af centrale forsvarskapaciteter;
 23. opfordrer Kommissionen til i sin analyse af forsyningsrisici at tage behørigt hensyn til alle miljømæssige eksternaliteter i forbindelse med udvinding og forarbejdning, når den udarbejder listen over kritiske råstoffer;
 24. glæder sig over ambitionen om at blive en global leder inden for bæredygtig råstofproduktion; understreger, at dette kræver sammenhæng mellem alle relevante politiske initiativer og EU-lovgivningen;
 25. opfordrer Kommissionen og den europæiske råstofalliance til at prioritere udvinding af kritiske råstoffer fra eksisterende indenlandske miner, dvs. fra slaggebjergede med affald fra minedrift, gråbjerge, deponeringsanlæg og mere effektiv urban minedrift, frem for fra nye miner, hvis dette er bæredygtigt, dvs. hvis de miljømæssige virkninger, herunder

energi- og kemikalieforbruget, er mindre; understreger, at denne udvinding og efterfølgende rehabilitering skal gennemføres ved hjælp af de bedste tilgængelige teknikker (BAT'er), der sikrer de bedste økologiske resultater og økonomisk levedygtighed;

26. opfordrer Kommissionen til at lægge særlig vægt på fasen efter udvinding i mineprojekter og på bortskaffelsesfasen for kritiske råstoffer i overensstemmelse med affaldshierarkiet som defineret i rammedirektivet om affald, navnlig hvis kritiske råstoffer også er farlige stoffer;
27. mener, at minedriftstilladelser og -koncessioner bør omfatte krav om sikker, effektiv og bæredygtig genvinding og forarbejdning af alle kritiske råstoffer, der økonomisk og teknisk kan genvindes; anmoder Kommissionen om hurtigst muligt at efterkomme de krav, Parlamentet opstillede i sin beslutning af 27. april 2017 om gennemførelse af direktivet om mineaffald; gentager, at det spørgeskema, der i øjeblikket benyttes som indberetning i henhold til artikel 18 i direktivet, ikke er egnet til formålet, og anmoder Kommissionen om at oprette et harmoniseret, digitaliseret og gennemsigtigt EU-registreringssystem, som er baseret på harmoniserede definitioner og behandlingskriterier for mineaffald, og som omfatter alle relevante data om indvirkningen på miljøet, herunder indholdskoncentrationer i affaldsdepoter;
28. anmoder Kommissionen om et indføre maksimumtærskler for koncentrationer af svovl og tungmetaller i affaldsanlæg for at forbedre genvindingen af kritiske råstoffer fra mineaffald og nedbringe potentiel udvaskning af syre og forurening, samtidig med at der sikres tilstrækkelig tid til at tilpasse sig til disse nye tærskler;
29. opfordrer Kommissionen til at undersøge mulighederne for at integrere FN's Miljøprogram's nye globale industristandard for sikker håndtering af mineaffald i EU-retten og udvikle denne yderligere og til at fremme anvendelsen heraf i hele værdikæden i virksomheder, som importerer og bruger kritiske råstoffer i det indre marked;
30. er af den opfattelse, at selv om indenlandske kritiske råstoffer af strategiske årsager bør fremmes frem for importerede råstoffer, bør det i lyset af målene i den europæiske grønne pagt og navnlig biodiversitetsstrategien og handlingsplanen for nulforurening sikres, at EU's miljølvgivning garanterer, at minedrift i EU har en minimal indvirkning på miljøet, og at potentielle nye mineaktiviteter i Europa, der er nødvendige for den grønne pagt, ikke blot flytter EU's drivhusgasemissioner og miljøpåvirkning til andre dele af økonomien;
31. opfordrer Kommissionen til at stramme håndhævelsen og sikre fuld gennemførelse af EU's nuværende miljølvgivning og til at foreslå ændringer af lovgivningen, hvor det er nødvendigt;
32. opfordrer til en omfattende vurdering af minesektorens medtagelse i anvendelsesområdet for direktivet om industrielle emissioner i lyset af mineaktiviteters voldsomme miljøvirkninger, den ofte betydelige størrelse af mineprojekter, variationerne i de standarder for forureningsbæmpelse, der anvendes på mineområder forskellige steder i Europa, og den potentielle udvidelse af minedrift efter kritiske råstoffer i Europa; opfordrer til en omfattende vurdering af minesektorens medtagelse i

anvendelsesområdet for direktivet om industrielle emissioner; foreslår, at der udpeges BAT'er for rehabilitering af mineområder, navnlig i forbindelse med jord og vand;

33. opfordrer Kommissionen til at revidere direktivet om vurdering af virkninger på miljøet for at sikre, at der foretages en miljøkonsekvensvurdering af mineprojekter af enhver størrelse, og at denne vurdering foretages af en uafhængig tredjepart;
34. opfordrer Kommissionen til at foreslå videnskabeligt baserede og strenge bæredygtighedskriterier for definitionen af, hvad der udgør en bæredygtig investering i minesektoren i henhold til klassificeringsforordningen; understreger, at al støtte i forbindelse med kritiske råstoffer bør overholde princippet om ikke at gøre skade i overensstemmelse med forpligtelserne i den europæiske grønne pagt;
35. understreger behovet for hurtigst muligt at udvikle forsknings- og innovationsprojekter inden for Horisont Europa om affaldsbehandling, genanvendelse, reovering og genfremstilling, avancerede materialer og substitution, processer for udvinding og forarbejdning af kritiske råstoffer, herunder fra restprodukter fra minedrift, affaldsstrømme og komplekse strømme, med henblik på at reducere miljøpåvirkningerne betydeligt og forbedre klimapræstationerne;
36. mener, at emissioner i tilknytning til minedrift og import af kritiske råstoffer bør være omfattet af den fremtidige CO₂-grænsetilpasningsmekanisme;
37. mener, at ingen foranstaltninger til fremskyndelse og fremme af mineprojekter i henhold til dagsordenen for bedre regulering under nogen omstændigheder bør være til skade for miljøet og den sociale beskyttelse, og at de også bør sikre offentlig deltagelse;
38. mener, at EU-lovgivningen og internationale konventioner bør forhindre minedrift i naturbeskyttelsesområder, dvs. Natura 2000-områder og Ramsarområder, andre statsudpegede og overstatslige bevaringsområder (f.eks. steder, der er opført på UNESCO's verdensarvsliste), indfødte og lokale samfunds bevaringsområder samt på dybhavet og i Arktis; opfordrer derfor Kommissionen til at overveje at ændre de relevante artikler i fugledirektivet og habitatdirektivet for at nå dette mål;
39. minder om Kommissionens tilsagn om, at marine mineraler i internationale havbundsområder ikke må udvindes eller bruges, før dybhavsudvindingens virkninger på havmiljøet, biodiversiteten og menneskelige aktiviteter er blevet tilstrækkeligt undersøgt, før man har fået overblik over risiciene, og før det er bevist, at de anvendte teknologier og den operationelle praksis ikke forårsager alvorlig skade på miljøet, i overensstemmelse med forsigtighedsprincippet og Parlamentets og Rådets opfordringer hertil; tilskynder Kommissionen til at omsætte dette tilsagn til konkrete handlinger for at beskytte disse yderst sårbare økosystemer;
40. opfordrer Kommissionen til at overveje lovgivningsmæssige muligheder i overensstemmelse med Espoo- og Århuskonventionen for at sikre, at lokale myndigheder vedtager og håndhæver lokalsamfundenes ret til effektiv og inklusiv deltagelse i godkendelsesprocedurer for nye prospekterings- og udvindingsprojekter i alle faser af mineprojekter, og når der indgives anmodninger om udvidelse af eksisterende miner, og til at sikre, at lokalsamfundene har adgang til effektive klagemekanismer, der forvaltes af uafhængige domstole og tilsynsorganer uden nogen

interessekonflikter.

OPLYSNINGER OM VEDTAGELSE I RÅDGIVENDE UDVALG

Dato for vedtagelse	29.6.2021
Resultat af den endelige afstemning	+ : 45 - : 7 0 : 24
Til stede ved den endelige afstemning – medlemmer	Bartosz Arłukowicz, Margrete Auken, Simona Baldassarre, Marek Paweł Balt, Traian Băsescu, Aurélie Beigneux, Monika Beňová, Sergio Berlato, Alexander Bernhuber, Simona Bonafè, Delara Burkhardt, Pascal Canfin, Sara Cerdas, Mohammed Chahim, Tudor Ciuhodaru, Nathalie Colin-Oesterlé, Esther de Lange, Christian Doleschal, Marco Dreosto, Cyrus Engerer, Eleonora Evi, Agnès Evren, Pietro Fiocchi, Andreas Glück, Catherine Griset, Jytte Guteland, Teuvo Hakkarainen, Martin Hojsík, Pär Holmgren, Jan Huitema, Yannick Jadot, Adam Jarubas, Petros Kokkalis, Ewa Kopacz, Joanna Kopcińska, Ryszard Antoni Legutko, Peter Liese, Javi López, César Luena, Fulvio Martusciello, Liudas Mažylis, Tilly Metz, Silvia Modig, Dolors Montserrat, Alessandra Moretti, Dan-Ștefan Motreanu, Ville Niinistö, Ljudmila Novak, Jutta Paulus, Stanislav Polčák, Jessica Polfjärd, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Sándor Rónai, Rob Rooken, Silvia Sardone, Christine Schneider, Günther Sidl, Ivan Vilibor Sinčić, Linea Søggaard-Lidell, Maria Spyraiki, Nicolae Ștefănuță, Nils Torvalds, Véronique Trillet-Lenoir, Petar Vitanov, Alexandr Vondra, Mick Wallace, Pernille Weiss, Emma Wiesner, Michal Wiezik, Tiemo Wölken, Anna Zalewska
Til stede ved den endelige afstemning – stedfortrædere	Manuel Bompard, Annika Bruna, Kateřina Konečná, Sara Matthieu

ENDELIG AFSTEMNING VED NAVNEOPRÅB I RÅDGIVENDE UDVALG

45	+
ID	Aurélia Beigneux, Annika Bruna, Catherine Griset
NI	Ivan Vilibor Sinčić
PPE	Stanislav Polčák, Michal Wiezik
Renew	Pascal Canfin, Martin Hojsík, Jan Huitema, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Nicolae Ștefănuță, Linea Søgaard-Lidell, Nils Torvalds, Véronique Trillet-Lenoir, Emma Wiesner
S&D	Marek Paweł Balt, Monika Beňová, Simona Bonafè, Delara Burkhardt, Sara Cerdas, Mohammed Chahim, Tudor Ciuhodaru, Cyrus Engerer, Jytte Guteland, Javi López, César Luena, Alessandra Moretti, Sándor Rónai, Günther Sidl, Petar Vitanov, Tiemo Wölken
The Left	Manuel Bompard, Petros Kokkalis, Kateřina Konečná, Silvia Modig, Mick Wallace
Verts/ALE	Margrete Auken, Eleonora Evi, Pär Holmgren, Yannick Jadot, Sara Matthieu, Tilly Metz, Ville Niinistö, Jutta Paulus

7	-
ECR	Sergio Berlato, Pietro Focchi, Joanna Kopcińska, Ryszard Antoni Legutko, Rob Rooken, Alexandr Vondra, Anna Zalewska

24	0
ID	Simona Baldassarre, Marco Dreosto, Teuvo Hakkarainen, Silvia Sardone
PPE	Bartosz Arłukowicz, Traian Băsescu, Alexander Bernhuber, Nathalie Colin Oesterlé, Christian Doleschal, Agnès Evren, Adam Jarubas, Ewa Kopacz, Esther de Lange, Peter Liese, Fulvio Martusciello, Liudas Mažylis, Dolors Montserrat, Dan-Ștefan Motreanu, Ljudmila Novak, Jessica Polfjård, Christine Schneider, Maria Spyraki, Pernille Weiss
Renew	Andreas Glück

Tegnforklaring:

+ : for

- : imod

0 : hverken/eller

14.7.2021

UDTALELSE FRA UDVALGET OM INTERNATIONAL HANDEL

til Udvalget om Industri, Forskning og Energi

om en europæisk strategi for råstoffer af kritisk betydning
(2021/2011(INI))

Ordfører for udtalelse (*): Roman Haider

(*) Associeret udvalg – forretningsordenens artikel 57

FORSLAG

Udvalget om International Handel opfordrer Udvalget om Industri, Forskning og Energi, som er korresponderende udvalg, til at optage følgende forslag i det beslutningsforslag, det vedtager:

1. glæder sig over EU's nye handlingsplan for råstoffer af kritisk betydning, oprettelsen af Den Europæiske Råstofalliance og vægten på kritiske råstoffer i Kommissionens meddelelse om gennemgangen af handelspolitikken; opfordrer til en stærk handelspolitik, der har fokus på forsyningskædernes diversificering og robusthed og prioriterer forbedringen af globale mekanismer og EU-mekanismer med henblik på at skabe et gunstigt handelsklima for europæisk industri;
2. understreger, at EU's handelspolitik spiller en central rolle med hensyn til at forbedre EU's adgang til kritiske råstoffer, herunder uædle metaller, industrielle mineraler, aggregater og biotiske materialer, og samtidig fremme bæredygtige standarder, god regeringsførelse og ansvarlig tilvejebringelse; bemærker, at EU's reviderede 2020-liste indeholder 30 kritiske råstoffer, herunder fire, der for nylig er tilføjet; bemærker endvidere, at de voksende spændinger mellem stormagterne har afsløret strategiske sårbarheder for EU, navnlig med hensyn til at sikre centrale ressourcer, herunder kritiske råstoffer og forarbejdede materialer, som er afgørende og nødvendige for at gennemføre den grønne pagt og sikre den digitale omstilling af EU's økonomi; bemærker, at overvågning af råvareafhængighed og sikring af adgang til kritiske råstoffer kan sikre større modstandsdygtighed i bæredygtige forsyningskæder; bemærker, at dette bør være et af de centrale elementer i gennemførelsen af EU's åbne strategiske uafhængighed;

3. glæder sig over offentliggørelsen af den nye industristrategi¹ og dens opfordring til at styrke Europas strategiske selvstændighed og nye partnerskaber med industrien og ligesindede internationale partnere; glæder sig over Kommissionens igangværende arbejde med kritiske forsyningskæder og understreger betydningen af at tilpasse dens forskellige strategier og politikker; understreger risiciene i kritiske forsyningskæder, der er blevet tydeliggjort med covid-19-krisen, og opfordrer Kommissionen til at vedtage en EU-strategi for modstandsdygtige og bæredygtige forsyningskæder som opfølgning på EU's industrielle strategi, der kortlægger forsyningskæder baseret på kritiske råstoffer, som ville blive mere modstandsdygtige og bæredygtige gennem en diversificering af forsyningen, tilbageflytning af forarbejdningsfaciliteter og udvinding, hvor der er relevant, og lageropbygning; støtter medtagelse af bestemmelser om rapporteringskrav for denne analyse i lyset af direktivet om virksomheders bæredygtighedsrapportering;
4. efterlyser i den forbindelse øget samarbejde mellem investorer og alle relevante interessenter, herunder industrielle aktører i hele værdikæden, medlemsstater og regioner, fagforeninger, civilsamfundet, forsknings- og teknologiorganisationer, investorer og NGO'er i de sektorer af EU's økonomi, der er mest berørt af flaskehalse i forsyningen af kritiske råstoffer, enten inden for rammerne af Den Europæiske Råstofalliance eller ved at indgå sektorspecifikke industri- og interessentsammenslutninger for at afhjælpe mangler i forsyningen af kritiske råstoffer; mener, at et sådant samarbejde bør sigte mod at analysere flaskehalse i forsyningskæden, den rolle, som strategisk lageropbygning med hensyn til at imødegå sårbarheder, og finansiering af forskning i nye fremskaffelsessteder og -teknologier;
5. finder det vigtigt at udvide anvendelsesområdet for handlingsplanen for modstandsdygtighed i relation til råstoffer af kritisk betydning, hvis endelige formål er at udstikke retningslinjer for en kurs mod større sikkerhed og bæredygtighed; understreger, at denne indsats for at opnå større modstandsdygtighed ikke alene bør omfatte kritiske råstoffer, men alle råstoffer, herunder sekundære råstoffer, som er en strategisk del af den centrale værdikæde;
6. noterer sig med bekymring Det Internationale Energiagenturs 2021-prognose, der viser, at energisektorens globale behov for kritiske mineraler kan vokse drastisk helt op til det seksdobbelte inden 2040 som følge af brugen heraf til batterier, vedvarende energiteknologier og netinfrastruktur², og er overbevist om, at EU's betydelige afhængighed af import af kritiske råstoffer, herunder 100 % afhængighed af import af specialmetaller og sjældne jordarter, underminerer dens strategiske selvstændighed og geopolitiske målsætninger; understreger, at fordi EU's forsynings- og investeringsplaner for mange kritiske råstoffer ikke formår at sikre, hvad der er nødvendigt for at dække den interne efterspørgsel, og priserne på kritiske råstoffer fastsættes på globalt plan, vil EU's industri være underlagt en skarp international konkurrence i adgangen til råstoffer og være sårbar over for eksportbegrænsende foranstaltninger fra tredjelande; anerkender, at en stigning i den globale efterspørgsel sandsynligvis vil føre til en prisstigning, og opfordrer Kommissionen til at fremlægge en analyse af dette forhold; mener, at denne analyse bør suppleres af en stærk kommunikationsstrategi, der forklarer de mulige afvejninger for borgerne;

¹ Kommissionens meddelelse af 5. maj 2021 med titlen "Ajourføring af den nye industristrategi fra 2020: Opbygning af et stærkere indre marked til fremme af Europas genopretning" (COM(2021)0350).

² <https://www.iea.org/reports/the-role-of-critical-minerals-in-clean-energy-transitions>

7. opfordrer derfor Kommissionen til — ud over at styrke den interne råstofforsyning — at diversificere forsyningskilderne for kritiske råstoffer mest muligt, øge ressourceeffektiviteten og mindske den nuværende afhængighed af nogle få tredjelande ved at udvikle ikke blot minedriftskapacitet, men også forarbejdnings-, raffinerings- og genanvendelsesfaciliteter og støtte investeringer, der inddrager europæiske og globale partnere og SMV'er som led i en langsigtet international forsyningsstrategi; understreger, at dette mål bør opnås ved at styrke eksisterende partnerskaber og handelsaftaler og indgå nye strategiske aftaler eller EU joint ventures med ressourcerige lande eller andre forsyningslande med tilsvarende indstilling i overensstemmelse med klart definerede prioriteter; glæder sig i den forbindelse over den igangværende dialog med Canada, Australien og Chile med det formål at styrke handelsforbindelserne inden for kritiske råstoffer; opfordrer Kommissionen til yderligere at styrke samarbejdet inden for rammerne af konferencen mellem EU, USA og Japan om kritiske materialer; understreger behovet for et tættere samarbejde med vigtige internationale leverandører på Vestbalkan og i Østeuropa, Latinamerika og Afrika samt med Kina og andre udviklingslande i det globale syd;
8. understreger, at udvinding af råstoffer i mange tilfælde er skadeligt for miljøet; mener derfor, at EU's cirkulære økonomi bør styrkes ved at forbedre ressourceeffektiviteten, opskalere genanvendelsen af primære og sekundære råstoffer, udvikle cirkulære forsyningskæder, fremme værdikæden for udtjente produkter og erstatte og mindske brugen af kritiske råstoffer i værdikæder, hvor det er muligt, f.eks. gennem syntetiske alternativer; opfordrer Kommissionen til i lyset af den usikkerhed, der er forbundet med udviklingen af den geopolitiske situation på verdensplan og de potentielle handelsspændinger med rige ikke-EU-producentlande på grund af miljømæssige og sociale risici, herunder strandede aktiver og de højere omkostninger ved miljøforanstaltninger, også at fokusere på at sikre forsyninger af kritiske råstoffer i Europa ved at etablere strategisk lageropbygning, hvor analyser har vist, at dette er hensigtsmæssigt;
9. understreger, at EU's fremtidige frihandels- og partnerskabsaftaler ikke blot kan skabe større forsyningsikkerhed, men også en pålidelig politisk og økonomisk ramme, og at de bør indeholde specifikke bestemmelser om kritiske råstoffer som bebudet af Kommissionen i dens strategi "Handel for alle" med henblik på at fremme samarbejde, sikre overholdelse af internationale forpligtelser, fjerne og undgå eksportrestriktioner og overholde de nuværende regler for udenlandske direkte investeringer før og efter etablering; opfordrer Kommissionen til yderligere at styrke overvågningen og håndhævelsen af frihandelsaftaler, herunder kapitlerne om handel og bæredygtig udvikling, for at sikre, at forpligtelser og bestemmelser om ansvarlig tilvejebringelse af råstoffer af kritisk betydning defineres og opfyldes af handelspartnere, og at der tages hensyn til eventuelle bekymringer i samfund, der er berørt af udvindingsaktiviteter; understreger, at dette bør være en af de prioriterede opgaver for den øverste ansvarlige for håndhævelse af handelsaftaler (Chief Trade Enforcement Officer);
10. opfordrer Kommissionen, Den Europæiske Investeringsbank og de øvrige EU-institutioner til i samarbejde med de internationale partnere at fremme og støtte investeringer i bæredygtige råstoffer af kritisk betydning samt forarbejdnings- og raffineringsanlæg, der er i overensstemmelse med EU's regler, og dermed sikre lige konkurrencevilkår; opfordrer Kommissionen til at styrke samarbejdet om bæredygtig

tilvejebringelse af kritiske råstoffer med tredjelande, navnlig med ligesindede partnere såsom USA, under eksisterende og fremtidige EU-politikker og -instrumenter, herunder udvidelses-, naboskabs-, udviklings- og samarbejdspolitikker, samt i forbindelse med dens engagement i Verdenshandelsorganisationen (WTO) i overensstemmelse med anerkendte internationale standarder (f.eks. Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling og FN's vejledende principper) og globale industriinitiativer om ansvarlig tilvejebringelse; opfordrer Kommissionen til konsekvent at afstemme sine tiltag vedrørende råstoffer med andre EU-initiativer, der fremmer bæredygtighed, for at skabe lige vilkår og ensrette reglerne, så industrien ikke bliver overbebyrdet af politikker;

11. understreger, at en styrkelse af den cirkulære økonomi i EU og en forbedring af EU's genanvendelsessats for kritiske metaller og mineraler, der er nødvendige i grønne og digitale teknologier, kunne hjælpe Europa til at få større modstandskraft i tråd med bestræbelserne på at opnå strategisk åben selvstændighed; bemærker i den sammenhæng, at der i omstillingen til en cirkulær økonomi bør være særlig fokus på vigtige forsyningskæder, hvor EU's afhængighed af kritiske råstoffer er særligt stor; opfordrer Kommissionen til at gøre fremskridt med vores forbindelser med partnerlande for en global cirkulær økonomi ved at foreslå en global alliance for den cirkulære økonomi med henblik på at få en international aftale i stand om forvaltning af naturressourcer og starte en debat i WTO om de begrænsninger, der er fastsat for opskaleringen af den cirkulære økonomi gennem foranstaltningerne med hensyn til krav om lokalt indhold, opbygge et stærkere partnerskab med forskellige regioner af verden, navnlig Afrika, og sikre, at frihandelsaftalerne afspejler den cirkulære økonomis forbedrede målsætninger; anser det for vigtigt at øge tilgængeligheden og højne kvaliteten af sekundære råstoffer, herunder jernholdigt skrot og sjældne jordarter, for at gøre forsyningen af kritiske råstoffer mere modstandsdygtig og cirkulær;
12. understreger, at bæredygtig handel og ansvarlig udvinding samt due diligence overalt i forsyningskæderne og tilvejebringelse fortsat skal være hjørnesten i gennemførelsen af EU's handlingsplan for råstoffer af kritisk betydning; opfordrer til, at oprindelsesregler anvendes på en strengere måde for at sikre råstofproduktionen og forhindre omgåelse af reglerne i regioner, hvor operatører er underlagt mindre strenge krav vedrørende bæredygtighed og industrisubsidier; understreger, at alle udvindingsaktiviteter, der udøves af selskaber, der driver virksomhed på EU-markedet, skal overholde forordningen om konfliktmineraler, reglerne om ansvarlig tilvejebringelse som beskrevet i direktivet om ikke-finansiell rapportering og de internationale standarder for ansvarlig råvaretilvejebringelse; opfordrer til et forbud mod import af kritiske råstoffer, der er forbundet med grove krænkelse af mennesker- og arbejdstagerrettighederne, f.eks. tvangsarbejde eller børnearbejde;
13. understreger, at der er behov for en strengere kontrol med EU's eksport af vigtige strømme af kritiske råstoffer, herunder elektronikaffald, batterier og udtjente køretøjer, samt farligt affald fra ressourceudvinding, for at undgå forurening fra uformel genanvendelse i udviklingslande og for at skabe lige vilkår for genbrugsvirksomheder, der opfylder de nødvendige standarder for sikker og effektiv genvinding; anmoder om, at Kommissionen handler hurtigt og effektivt med hensyn til at gennemgå og revidere forordningen om overførsel af affald for ved hjælp af flere foranstaltninger og en styrket kontrolordning for at forhindre den ulovlige og tvivlsomme eksport af affaldsprodukter, der indeholder kritiske råstoffer; opfordrer til et generelt krav om, at affaldsprodukter,

der indeholder kritiske råstoffer, eksporteres med garanti om, at de i destinationslandet vil blive forarbejdet under forhold svarende til EU-standarderne, for at undgå, at ressourcer går tabt i uformelle genanvendelsesaktiviteter, og støtte omstillingen til den cirkulære økonomi;

14. understreger, at et fuldt fungerende regelbaseret multilateralt handelssystem er afgørende for at sikre åbne og bæredygtige handelsstrømme af kritiske råstoffer; udtrykker bekymring over visse WTO-medlemmers, herunder Kinas, brug af eksportrestriktioner på kritiske råstoffer og opfordrer indtrængende alle medlemmer til at afholde sig fra at forfølge sådanne politikker; opfordrer derfor Kommissionen til at anvende internationale fora til at begrænse sådanne forvriddende eksportrestriktioner for kritiske råstoffer; gentager sin opfordring til Kommissionen om i denne forbindelse at fordoble sine bestræbelser på en ambitiøs reform af WTO med henblik på at bekæmpe forvriddinger i den internationale handel og uretfærdig handelspraksis og sikre effektiv konkurrence på verdensplan;
15. glæder sig over den fælles udtalelse fra trepartsmødet mellem de japanske handelsministre, USA og Kommissionen og støtter den foreslåede definition på industrisubsidier; glæder sig over, at en sådan definition definerer subsidier i bredere forstand og dermed strækker sig ud over WTO-aftalen om subsidier og udligningsforanstaltninger og EU's antisubsidieforordning; mener, at sådanne foranstaltninger er afgørende for at sikre ensartede internationale spilleregler inden for kritiske råstoffer, da industrisubsidier navnlig i Kina udgør en alvorlig trussel for EU's industri og arbejdstagere, eftersom de forvrider den internationale konkurrence;
16. glæder sig over det fælles initiativ mellem EU og USA om at tackle den globale overskudskapacitet på stål- og aluminiumsområdet og efterlyser omfattende og hurtige foranstaltninger for at kunne stille lande såsom Kina, der støtter handelsforvriddende politikker, til regnskab; minder dog Kommissionen om, at de amerikanske paragraf 232-toldsatser i dag stadig er gældende, og at dette forhold må afhjælpes med det samme;
17. er enig i Kommissionens vurdering om, at et skift af EU's betalinger for import af kritiske råstoffer fra andre internationale valutaer til euroen ville være forbundet med en række fordele ved f.eks. at mindske prisudsving og bidrage til at gøre EU-importører og ikke-EU-eksportører mindre afhængige af finansieringsmarkederne for USD.
18. minder om, at EU's handelspolitik består af et multilateralt og bilateralt engagement samt autonome foranstaltninger, og
 - glæder sig derfor over Kommissionens offentlige forpligtelse til at fremsætte et lovgivningsforslag om virksomheders due diligence og virksomhedsansvar i 2021 og insisterer på, at denne lovgivning bidrager til at hindre overtrædelser af menneskerettigheder og sociale og miljømæssige standarder i værdikæder;
 - opfordrer derfor Kommissionen til at undersøge nye teknologiske løsninger til forbedring af sporbarheden i globale værdikæder og minder om, at blockchain-teknologi kan bidrage til at nå dette mål
 - glæder sig derfor også over det forberedende arbejde hen imod en WTO-forenelig CO₂-grænsetilpasningsmekanisme, der, når den er indført, vil bidrage yderligere til

bæredygtighed i værdikæderne og skabelse af lige vilkår;

- glæder sig derfor over Kommissionens planer om at indgå stærke og støttende internationale partnerskaber ved at tilslutte sig en global dagsorden for råstoffer med fokus på EU-partnerskaber, som sikrer både forsyningssikkerhed og udviklingsmæssige fordele;
- opfordrer Kommissionen til at sikre særlige finansielle instrumenter for midler til forskning og innovation, der har fokus på følgende områder: forarbejdning af affald og en konkret og betydelig forbedring af materialer, som stammer fra affald, samt teknologier og processer til udvinding af værdifulde råstoffer fra mineaffald, affald og komplekse strømme.

OPLYSNINGER OM VEDTAGELSE I RÅDGIVENDE UDVALG

Dato for vedtagelse	13.7.2021
Resultat af den endelige afstemning	+ : 34 - : 2 0 : 4
Til stede ved den endelige afstemning – medlemmer	Barry Andrews, Anna-Michelle Asimakopoulou, Tiziana Beghin, Geert Bourgeois, Saskia Bricmont, Jordi Cañas, Miroslav Číž, Arnaud Danjean, Paolo De Castro, Markéta Gregorová, Christophe Hansen, Danuta Maria Hübner, Herve Juvin, Karin Karlsbro, Maximilian Krah, Danilo Oscar Lancini, Bernd Lange, Margarida Marques, Gabriel Mato, Sara Matthieu, Carles Puigdemont i Casamajó, Samira Rafaela, Inma Rodríguez-Piñero, Massimiliano Salini, Helmut Scholz, Liesje Schreinemacher, Sven Simon, Dominik Tarczyński, Mihai Tudose, Kathleen Van Brempt, Marie-Pierre Vedrenne, Jörgen Warborn, Iuliu Winkler, Jan Zahradil, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Til stede ved den endelige afstemning – stedfortrædere	Marek Belka, Markus Buchheit, Seán Kelly, Jean-Lin Lacapelle, Manuela Ripa

ENDELIG AFSTEMNING VED NAVNEOPRÅB I RÅDGIVENDE UDVALG

34	+
ECR	Geert Bourgeois, Dominik Tarczyński, Jan Zahradil
ID	Markus Buchheit, Herve Juvin, Maximilian Krah, Jean-Lin Lacapelle, Danilo Oscar Lancini
NI	Tiziana Beghin, Carles Puigdemont i Casamajó
PPE	Anna-Michelle Asimakopoulou, Arnaud Danjean, Christophe Hansen, Danuta Maria Hübner, Seán Kelly, Gabriel Mato, Massimiliano Salini, Sven Simon, Jörgen Warborn, Iuliu Winkler, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Barry Andrews, Jordi Cañas, Karin Karlsbro, Samira Rafaela, Liesje Schreinemacher
S&D	Marek Belka, Miroslav Číž, Paolo De Castro, Bernd Lange, Margarida Marques, Inma Rodríguez-Piñero, Mihai Tudose, Kathleen Van Brempt

2	-
Renew	Marie-Pierre Vedrenne
The Left	Helmut Scholz

4	0
Verts/ALE	Saskia Bricmont, Markéta Gregorová, Sara Matthieu, Manuela Ripa

Tegnforklaring:

+ : for

- : imod

0 : hverken/eller

OPLYSNINGER OM VEDTAGELSE I KORRESPONDERENDE UDVALG

Dato for vedtagelse	27.9.2021
Resultat af den endelige afstemning	+: 59 -: 2 0: 13
Til stede ved den endelige afstemning – medlemmer	Nicola Beer, François-Xavier Bellamy, Hildegard Bentele, Tom Berendsen, Vasile Blaga, Michael Bloss, Paolo Borchia, Marc Botenga, Markus Buchheit, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Carlo Calenda, Maria da Graça Carvalho, Ignazio Corrao, Ciarán Cuffe, Josianne Cutajar, Nicola Danti, Pilar del Castillo Vera, Martina Dlabajová, Valter Flego, Niels Fuglsang, Lina Gálvez Muñoz, Claudia Gamon, Nicolás González Casares, Christophe Grudler, András Gyürk, Henrike Hahn, Robert Hajšel, Ivo Hristov, Ivars Ijabs, Romana Jerković, Eva Kaili, Izabela-Helena Kloc, Łukasz Kohut, Zdzisław Krasnodębski, Andrius Kubilius, Miapetra Kumpula-Natri, Thierry Mariani, Marisa Matias, Joëlle Mélin, Dan Nica, Angelika Niebler, Ville Niinistö, Aldo Patriciello, Mauri Pekkarinen, Mikuláš Peksa, Tsvetelina Penkova, Morten Petersen, Markus Pieper, Clara Ponsatí Obiols, Manuela Ripa, Robert Roos, Sara Skytvedal, Maria Spyraiki, Jessica Stegrud, Beata Szydło, Riho Terras, Grzegorz Tobiszowski, Patrizia Toia, Evžen Tošenovský, Marie Toussaint, Isabella Tovaglieri, Viktor Uspaskich, Henna Virkkunen, Pernille Weiss, Carlos Zorrinho
Til stede ved den endelige afstemning – stedfortrædere	Erik Bergkvist, Izaskun Bilbao Barandica, Cornelia Ernst, Valérie Hayer, Ioannis Lagos, Elena Lizzi, Jutta Paulus, Sandra Pereira, Ernő Schaller-Baross, Ivan Vilibor Sinčić, Angelika Winzig

**ENDELIG AFSTEMNING VED NAVNEOPRÅB
I KORRESPONDERENDE UDVALG**

59	+
ECR	Izabela-Helena Kloc, Zdzisław Krasnodębski, Robert Roos, Beata Szydło, Grzegorz Tobiszowski, Evžen Tošenovský
ID	Paolo Borchia, Markus Buchheit, Elena Lizzi, Isabella Tovaglieri
NI	András Gyürk, Clara Ponsatí Obiols, Viktor Uspaskich
PPE	François-Xavier Bellamy, Hildegard Bentele, Tom Berendsen, Vasile Blaga, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Maria da Graça Carvalho, Pilar del Castillo Vera, Andrius Kubilius, Angelika Niebler, Aldo Patriciello, Markus Pieper, Sara Skyttedal, Maria Spyrali, Riho Terras, Henna Virkkunen, Pernille Weiss, Angelika Winzig
Renew	Nicola Beer, Izaskun Bilbao Barandica, Nicola Danti, Martina Dlabajová, Valter Flego, Claudia Gamon, Christophe Grudler, Valérie Hayer, Ivars Ijabs, Mauri Pekkarinen, Morten Petersen
S&D	Erik Bergkvist, Carlo Calenda, Josianne Cutajar, Niels Fuglsang, Lina Gálvez Muñoz, Nicolás González Casares, Robert Hajšel, Ivo Hristov, Romana Jerković, Eva Kaili, Łukasz Kohut, Miapetra Kumpula-Natri, Dan Nica, Tsvetelina Penkova, Patrizia Toia, Carlos Zorrinho
The Left	Cornelia Ernst

2	-
The Left	Marc Botenga, Sandra Pereira

13	0
ECR	Jessica Stegrud
ID	Thierry Mariani, Joëlle Mélin
The Left	Marisa Matias,
Verts/ALE	Michael Bloss, Ignazio Corrao, Ciarán Cuffé, Henrike Hahn, Ville Niinistö, Jutta Paulus, Mikuláš Peksa, Manuela Ripa, Marie Toussaint

Tegnforklaring:

+ : for

- : imod

0 : hverken/eller